

KULTURNÍ STANICE GALAXIE NA HÁJÍCH

PRŮBĚŽNÁ ZPRÁVA
Z VÝZKUMU

ZADAVATEL:

Odbor kultury a cestovního ruchu

ZPRACOVATEL:

Kreativní Praha, z.ú. ve spolupráci se STEM, Ústavem empirických výzkumů, z.ú.

KOLEKTIV AUTORŮ:

Lenka Fendrychová (Kreativní Praha)

Hana Janská (STEM)

Ve spolupráci s Lindou Krajčovič Synkovou, Pavlem Mlýnkem, Lenkou Vlachovou a Adélou Koblížkovou (Kreativní Praha)

PRAHA 2025

Kreativní Praha je městská organizace, jejímž posláním je vytvářet prostředí pro rozvoj kultury ve městě. Děláme to tak, že:

- vytváříme analýzy a strategie, pracujeme s daty i příběhy,
- ukazujeme sílu kultury v rozvoji veřejného prostoru a komunit,
- mapujeme a rozvíjíme kreativní sektor a
- vzájemně se učíme s domácími i zahraničními partnery.

Posilujeme koncepční práci v kulturní sféře. Připravili jsme zastřešující dokument Kulturní politika hl. města Prahy 22+, který definuje dlouhodobou vizi, priority a cíle hlavního města v oblasti kultury, umění a kulturních a kreativních odvětví.

Tvoříme datové analýzy a nástroje pro rozvoj kultury. Náš projekt MAPK – Pražská mapa kultury shromažďuje data o kulturních a kreativních odvětvích a z dalších oblastí kulturního dění v Praze. Sbíraná data nám umožní analyzovat a nacházet řešení či doporučení pro dlouhodobý rozvoj kultury ve městě.

Realizujeme pro hlavní město Prahu Šetření kulturního chování, aby lépe poznalo potřeby svých obyvatel a mohlo na ně adekvátně reagovat. Každý rok zpracováváme analýzu vycházející z témat Kulturní politiky hl.m. Prahy a pro město realizujeme i další výzkumy v oblasti kultury jako třeba právě mapování projektu Kulturní stanice Galaxie na Hájích.

ÚVOD

Publikace, kterou držíte v rukou je průběžnou zprávou z výzkumu Kulturní stanice Galaxie, pilotního projektu multižánrového kulturního centra, které v září 2025 otevřelo své brány v prostorách bývalého multikina Galaxie na Hájích, v srdci sídliště Jižní Město.

Kulturní stanice Galaxie vyrostla z potřeby Dejvického divadla najít dočasné útočiště po dobu rekonstrukce své domácí scény. V průběhu příprav nicméně Galaxie výrazně překonala původní ambice a stala se pozorně sledovaným experimentem. Do sídlištní lokality (doslova) na okraji města přivádí různorodou skupinu pěti zavedených kulturních organizací, aby společně otestovali, jak může velká kulturní infrastruktura mimo centrum města fungovat a co projekt přinese lokalitě, jejím obyvatelům, samotným kulturním organizacím i jejich divákům. Dejvické divadlo přizvalo Čtyři dny, divadlo Minor, DanceConnected a DAMU, aby mu pomohli oživit opuštěné sály multikina a zkusili do nich přilákat obyvatele Jižního Města i širší pražské publikum.

Magistrát hl. m. Prahy si uvědomuje význam projektu, a proto se rozhodl výzkumně jej zachytit. Kreativní Praha, z.ú. byla pověřena tento výzkum zaštitit a realizovat. Naší rolí je sledovat, zmapovat a vyhodnotit dopady umístění dočasné kulturní infrastruktury do periferní sídlištní lokality města. Zapojené organizace představují pestrskou skupinu z pohledu žánrů i forem, mají různé důvody, proč se do projektu zapojily a možná i ambice, čeho chtějí dosáhnout. V rámci rozhovorů jsme zkoumali jejich očekávání, plány, přístup k projektu a také výzvy či problémy, na které narážejí. Po proběhnutí projektu se vrátíme k jejich reflexi původních očekávání a k získaným poznatkům a zkušenostem. Takto nabytou znalost vztáhneme k dalším výsledkům výzkumu v lokalitě a mezi návštěvníky Galaxie a k výstupům řešerše odborné literatury. Kombinace výzkumných metod nám umožní komplexně zhodnotit stávající projekt a formulovat doporučení do budoucích obdobných projektů.

Výzkum nám umožní prohloubit porozumění vlivu kulturní infrastruktury na lokalitu, její obyvatele a místní aktéry, nejen v oblasti kultury. Současně nám nabídne vhled do kulturních potřeb obyvatel lokalit jako jsou Háje a prozkoumání možností jejich saturace. Veřejná správa může na základě této znalosti lépe strategicky plánovat jak v oblastech kulturní infrastruktury, tak i dotačního systému. Kulturní aktéři se mohou z pilotního projektu inspirovat pro svou práci s publikem a místní komunitou. Získají také představu o potřebách i úskalích realizace kulturního projektu v prostorách brownfieldu.

Za Kreativní Prahu: Jsme rádi, že můžeme být u toho a přejeme Vám inspirativní čtení.

METODOLOGIE

Výzkum Galaxie zahrnuje následující metody:

1. Rozhovory se stakeholdery (primárně vedení organizací účastnících se projektu Galaxie, dále zástupci MČ Praha 11 a MHMP) – před realizací a po realizaci projektu

2. Desk research

- základní úvodní šetření (lokalita, budova, vazby v území, partneři v místě apod.)
- rešerše zahraniční praxe

3. Šetření mezi diváky a návštěvníky prostoru

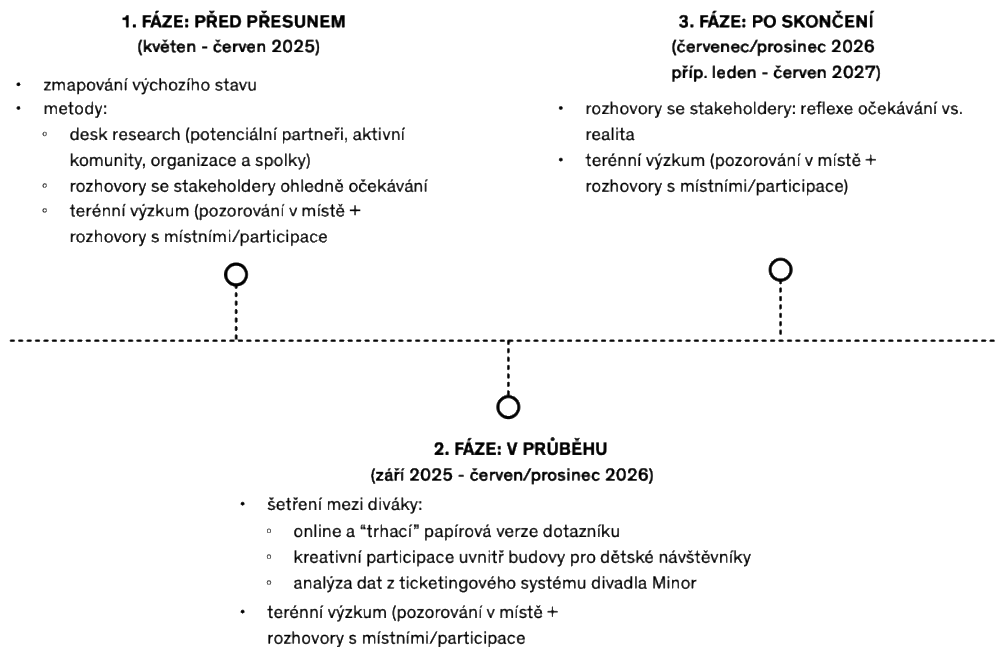
- dotazník pro diváky - verze online a "trhací" papírová
- kreativní participace uvnitř budovy pro dětské návštěvníky
- analýza dat z ticketingového systému divadla Minor

4. Terénní šetření v lokalitě (spolupráce se STEM)

- participace/oslovení místních ve veřejném prostoru
- pozorování v místě: realizované aktivity ve veřejném prostoru, frekvence osob, chování apod.

Celý výzkum realizuje Kreativní Praha, pro část terénních šetření ve spolupráci s analytickým ústavem STEM.

HARMONOGRAM

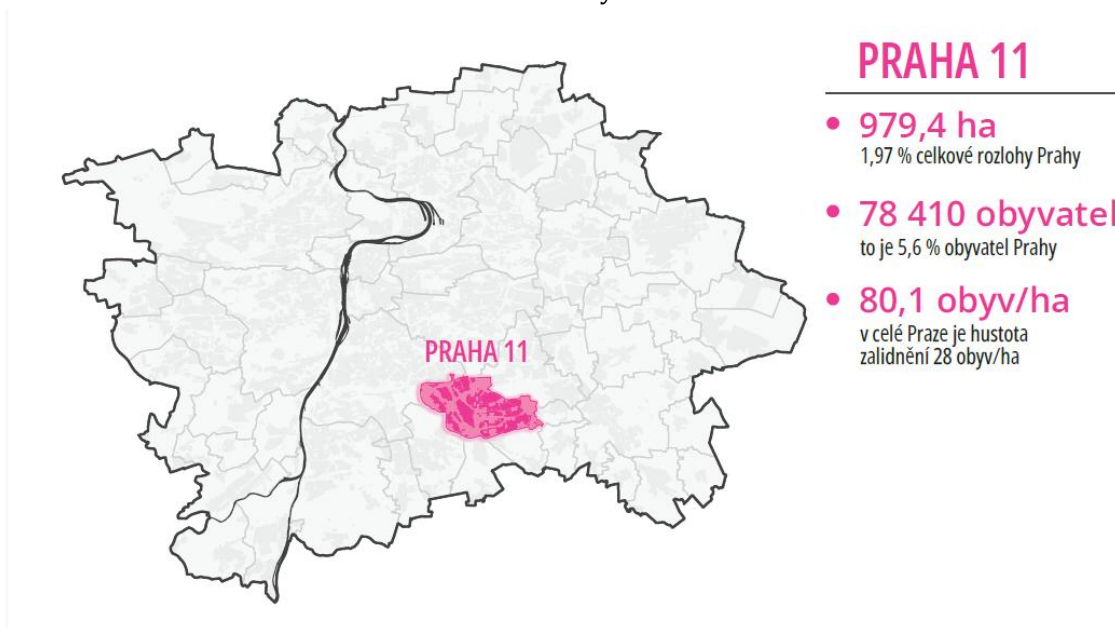
JIŽNÍ MĚSTO – MÍSTNÍ KONTEXT

“Lidi z Jižáku vidí věci reálněji než lidi z Dejvic”. (Jakub Kvasnička)

FENOMÉN JIŽÁK

Než se podíváme na výsledky rozhovorů s představiteli organizací zapojených do projektu Kulturní stanice Galaxie na Hájkách, představme si stručně lokalitu, o které bude řeč. Hovorové označení Jižák se používá pro Jižní Město, sídlištní čtvrť na jihovýchodě Prahy, která představuje velkou část Městské části Praha 11. Jižák bývá označován za největší české sídliště. Na necelých 1000 hektarech zde žije téměř 80 000 obyvatel¹, hustota zalidnění je téměř trojnásobná oproti celopražskému průměru². Praha 11 patří mezi populačně stagnující³ městské části s nejvyšším průměrným věkem v Praze, podobně jako některá další sídliště.

Obrázek 1 Městská část Praha 11 v kontextu Prahy

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Katalogu městských částí IPR.

Sídliště Jižní Město se začalo stavět v 70. letech, lidé se do nových bytů stěhovali hned po dokončení, kdy ještě nebyly hotové terénní úpravy a chyběla občanská vybavenost⁴. Jižák, to bylo bahno a uniformní šedé “králíkárně” ale i na svou dobu moderní bydlení s tekoucí teplou vodou, splachovacím záchodem a ústředním topením. Jižní Město se stalo fenoménem, kritizovaným

¹ V roce 2024 žilo na Praze 11 78 410, což bylo 5,60 % obyvatel Prahy (IPR, Katalog městských částí. Dostupné na <https://uap.iprpraha.cz/cisla/katalog-mestських-části/listy/11>).

² Hustota zalidnění na Praze 11 je 80 obyvatel na hektar, zatímco v celé Praze je hodnota 28 obyvatel/ha (IPR, Katalog městských částí).

³ Obyvatel ubývá jak migrací, tak přirozeným přírůstkem, tzn. že v Praze 11 více obyvatel umírá než se rodí. Hrubá míra populačního vývoje je -11‰, na úrovni Prahy -9‰ (IPR, Katalog městských částí).

⁴ Metro přijelo na Háje poprvé 7.11.1980, předtím končilo na Kačerově.

symbolem socialistického městského plánování a otisklo se do popkultury prostřednictvím filmů jako Panelstory aneb Jak se rodí sídliště Věry Chytilové (1979) nebo Vesničko má středisková Jiřího Menzela (1985).

Obrázek 2 Jižní Město v dobách „panelstory“

Zdroj: Autorem fotografií je Jaromír Čejka, byly použity fotografie prezentované na webových stránkách <http://jaromircejka.cz/info>.

Populární představu Jižáku z přelomu tisíciletí vykresluje rapová skladba Jižák, zpopularizovaná hip-hopovým uskupením Peneři Strýčka Homeboy⁵. Text odkazuje na dospívání v kulísách betonového sídliště, ve kterém nechyběly drogy a drobná kriminalita. „V devadesátých letech „Děti Jižního Města“ stály v popředí změn, v určování směrů nové, porevoluční generace. Hip-hopové kapely jako PSH nebo Manželé pokládaly základy streetové kultury. Závan Ameriky. Rap, graffiti, flákání po ulicích... (Jakub Kvasnička⁶).

Obavy z porevolučního vylidnění a sociálního úpadku sídlišť se zcela nenaplnily, nicméně došlo k nárůstu rozdílů mezi jednotlivými částmi sídliště, který dobře ilustruje následující úryvek⁷:

“Opatov – z oken hotelu Sandra⁸ tu a tam létají kameny, občas to tu patro po patru pročese policie. K vidění jsou Moldavanky s těžkými taškami, Ukrajinci s unavenými pozlacenými úsměvy a kancelář agentury Lepší práce, jejíž název mluví za vše. Kvůli té tu všichni jsou, zatímco fixou načmárané výhrůžky je posílají zpátky domů. Chudoba a gastarbeitři, je tohle budoucnost českých sídlišť?”

Stačí ovšem vystoupit z metra o jednu stanici dál a všechno je jinak. Na Chodově se leskne The Park, elegantní kancelářské kostky, mezi nimi perfektně strážný trávník a zaměstnanci nadnárodních firem

⁵ Jižák je píseň Lesíka Hajdovského a skupiny Manželé, která vyšla v roce 1985 na neoficiálně vydaném albu Je to vono. Album je považováno za vůbec první československou hip-hopovou nahrávku (Wikipedia).

⁶ <https://cnn.iprima.cz/komentar-jizak-je-sidliste-prazske-kde-se-z-nadejnych-kluku-stavaly-trosky-33123>

⁷ Český rozhlas (2015) dostupné na https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jizni-mesto---sidliste-bez-lidi-201509140630_msulek

⁸ Hotel Sandra již neexistuje; šlo o bývalou ubytovnu, která spolu s vedlejší budovou Hotel Opatov tvořila dvojici výškových domů na Jižním Městě. Budova Sandry byla v letech 2022 až 2025 kompletně zrekonstruována a přeměněna na městské byty a kanceláře pro MČ.

v neméně perfektních oblecích. Nad vším se vznáší vůně kvalitní kávy a vody po holení. Nedaleké nákupní centrum Chodov patří k nejlépe prosperujícím v Praze, a právě se rozšiřuje. A pak je tu konečná stanice Háje. Prosíme, vystupte. Venku je slunné páteční odpoledne, kostel s kulturním programem i pivovar plný spořádaných jihoměstských občanů, ani v jednom už není místo k sezení”.

Novinář Jakub Kvasnička, který vyrůstal na Jižáku v 90. letech, reflektoval jeho proměnu takto:

„Přibýlo zeleně, relaxačních ploch, barev, všichni se opravdu snaží... Fakt jo. Druhá rovina – vídám tam zároveň mnohem více divných lidí než dříve. K předměstí Paříže to má pořád ještě daleko, ale... co vidíte? Smažky, polobezdomovce, bezdomovce, zvláštní individua... Většinou mají igelitky. Třeba se mnou někteří chodili do třídy na ZŠ Pošepného. Co já vím...” (Jakub Kvasnička)

JIŽNÍ MĚSTO DNES

„Jižák už dávno není anonymní sídliště, je to tam vlastně absolutně zabydlené už druhou nebo třetí generací lidí, kteří k tomu místu mají navázané svoje vztahy, příběhy, mýty a legendy.“ (Jiří Sulženko, ředitel odboru kultury a cestovního ruchu MHMP)

„Jižní Město už dávno nevypadá jako ve filmu Panelstory. Naopak je zelené, jsou tu parky, zelené vnitrobloky, je tady obrovská vybavenost. A vlastně to tu funguje.“ (Zuzana Böhmová, místostarostka pro sport, kulturu a digitalizaci MČ Praha 11)

Obrázek 3 Různé tváře Jižního Města v okolí Kulturní stanice Galaxie

Zdroj: Vlastní zpracování, autorem fotografií je Lenka Fendrychová.

Je to čtvrť jako každá jiná? Pokud ne, čím je specifická? Podívejme se, co lze o sociodemografické struktuře Jižního města vyčíst z dat.

Vzdělanostní struktura obyvatel Prahy 11 se od té celopražské liší vyšším zastoupením středoškoláků (60 % v Praze 11 versus necelých 50 % na úrovni Prahy). Naopak vysokoškoláků je na Praze 11 pouze 30 % zatímco v Praze 43 %. Nezaměstnaných jsou 2,70 % obyvatel Prahy 11, v celé Praze je to 2,80 % obyvatel. Cizinci tvoří 23 % obyvatel Prahy 11, v Praze jako celku je to 25 %. Největší skupinou jsou Ukrajinci (přes 40 % všech cizinců na území MČ), následováni Vietnamci (10 %) a Rusy (4 %). Ceny bytů⁹ byly v roce 2018 na Praze 11 lehce pod celopražským průměrem (55 respektive 60 tisíc/m²). Podobně na tom byly další převážně sídlištní MČ, Praha 18, 17, 15, 13, 12, Zličín či Libuš.

Ani z pohledu bezpečnosti nepůsobí Jižní Město nijak extrémně. Data o kriminalitě nejsou na úrovni městských částí dostupná, vycházíme tedy z indexu kriminality¹⁰, který je v obvodním oddělení Jižní město nižší než ve výše zmiňovaných Dejvicích (12,9, respektive 13,9). Jižní Město nevybočuje ani v rámci pražských sídlišť (Jarov 15,8; Prosek 13,4; Modřany 14; Lhotka 12,6; Barrandov 11,8; Řepy 10,1; Bohnice 8,2). Na základě těchto ukazatelů lze říci, že Praha 11 patří v celopražském srovnání mezi sociálně slabší městské části, ale rozhodně se nejedná o sociálně deprivovanou lokalitu. Je tedy „Jižák“ něčím charakteristický?

„Jižní Město, když se na něj podíváte v mapě, se zdá být územně celistvé, je obklopeno velkými parky a vypadá jako jedna uzavřená plocha. Jenomže ta plocha je přetátá v prostředku dálnicí. A lidé z jedné strany té dálnice už nedojdou na divadlo na tu druhou, ale radši sednou na metro a jedou do centra.“ (Zuzana Böhmová, místostarostka pro sport, kulturu a digitalizaci MČ Praha 11)

Obrázek 4 Roli hraje i počasí, roční období a denní doba

Zdroj: Vlastní zpracování, autorem fotografií je Lenka Fendrychová.

⁹ Jedná se o ukazatel „transakční ceny starých bytů“.

¹⁰ Index vyjadřuje intenzitu kriminality, obvykle se jedná o počet trestných činů na 100 000 či 10 000 obyvatel.

Obrázek 5 Detailnější pohled na Prahu 11

*součást Městské knihovny v Praze

Galaxie	kulturní stanice Galaxie		dálnice
KC Zahradka	kulturní zařízení		stanice metra C
Divadlo Kotelna	záměr kulturního centra		městská část Praha 11
KUNRATICKO-MICHELSKÝ LES	přírodní oblast		další městské části
			základní sídelní jednotka

Zdroj: Vlastní zpracování na základě open source mapových podkladů a vlastního šetření.

Jižní Město není kompaktním urbanistickým celkem, na dvě části ho dělí dálnice D1. Na východ od ní se rozprostírá starší Jižní Město I, které se skládá ze třech částí – sídliště Háje, sídliště Opatov a sídliště Litochleby. Objekt bývalého multikina Galaxie se nachází na sídlišti Háje, v těsné blízkosti stejnojmenné konečné stanice metra C. Na západ od dálnice leží novější Jižní Město II, při jehož stavbě byla již patrná snaha eliminovat některá pochybení z první etapy výstavby. Skládá se z celků Horní Roztyly a Horní Kunratice.

Sídelní celky vytvářejí mozaiku s oblastmi zástavby rodinných domků a sousedí s areálem Hostivařské přehrady a lesoparku na severovýchodě, s Milíčovským lesem na jihovýchodě a s Kunraticko-michelským lesem na jihozápadě. Blízkost a dostatek zeleně, možnost „být hned venku z města“ patří mezi hlavní benefity života na Jižním městě, spolu s občanskou vybaveností, která je na pražské poměry nadprůměrná jak z pohledu kapacit, tak docházkové vzdálenosti služeb.

Graf 1 Obyvatelé žijící v docházkové vzdálenosti od zařízení veřejné vybavenosti (v %)

typ zařízení	Praha 11	Praha
podíl dospělé populace		
Prodejna potravin	84	67
Veřejné hřiště/sportoviště	73	50
Ordinace praktického lékaře	80	69
Knihovna	45	45
Kulturně-komunitní centrum	81	75
podíl dětské populace		
Dětské hřiště	63	42
Mateřská a základní škola	91	77

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Katalogu městských částí IPR.

JAK SE NA JIŽNÍM MĚSTĚ ŽIJE JEHO OBYVATELŮM?

Radnice Prahy 11 si nechala v roce 2021 zpracovat sociologický průzkum¹¹, aby zjistila, jak se žije obyvatelům jejich městské části. Jeho výsledky říkají, že 93 % lidí je s bydlením v městské části spokojeno. Přes 70 % obyvatel by si přálo více kulturních a společenských akcí, bezmála stejný počet se pak domnívá, že nabídka aktivit pro volný čas dětí a mládeže je dostatečná. Lidé by v této souvislosti investovali především do výstavby akvaparku, do haly pro zimní sporty a zlepšení podmínek pro cyklistiku.

Zeleň, blízkost přírody a s tím spojený klid a možnost oddechu a relaxace jsou oceňovány více než polovinou respondentů. Přibližně 52 % občanů považuje za výrazný problém vandalismus a sprejerství. Podle autorů výzkumu vnímají občané Jižního Města problémy (např. kriminalitu) ve svém okolí v obdobné intenzitě a v podobných oblastech jako jinde v Praze nebo dalších městech republiky. Za určité specifikum Jižního Města považují jeho političtí představitelé dlouhodobě vyhocenou politickou i veřejnou debatu. Jako původní zdroje nespokojenosti označili zahušťování výstavby a nedostatek parkovacích míst, v současné době jsou ale poznamenána i témata, která přímo nesouvisí s výstavbou, například schvalování kulturní politiky městské části.

„Někteří lidé už tady žijí dlouho, takže odpor vůči nové výstavbě a zahušťování města uvnitř je velký. Když to politicky dobře uchopíte, dokážete vyvolat velkou paniku.“ (Zuzana Böhmová, místostarostka pro sport, kulturu a digitalizaci MČ Praha 11).

Obyvatelstvo dnešního Jižního města je pestré a jednotlivé skupiny se mezi sebou liší vnímáním života „na Jižáku“. Starousedlíci, kteří se na sídliště stěhovali v 70. a 80. letech, jsou dnes již seniory. Mají k místu vztah, prožili zde většinu života. Někteří vzpomínají, že dříve fungovalo sídliště víc komunitně a kriticky hodnotí fluktuaci obyvatelstva. Pro část stávajících obyvatel však Jižní Město představuje „znouzectnost“ nebo „přestupní stanici“, kterou zvolili pragmaticky a nemají v plánu tady zůstat.

Reprezentativní výzkum neexistuje, je ale pravděpodobné, že netvoří většinu. Někteří z těch, kdo zde vyrostli, na Jižním městě zůstali nebo se sem vrátili a pochvalují si kvalitu života právě pro rodiny s dětmi (dostatek zeleně, hřišť, školek a volnočasových aktivit)¹². Zdá se, že nejproblematictější vnímají Jižák dospívající a mladí bezdětní dospělí (což potvrzuje i naše kvalitativní terénní šetření, viz kapitola Terénní šetření v lokalitě):

„Přistěhovat se sem byl pro mě šok. Pocházím ze Žižkova, kde to hrozně žije, ale tady je to mrtvé. Prakticky nikam sem nechodíme a za zábavou jezdíme do centra“ říká mladá grafička Erika, která se na Jižák přestěhovala k příteli Robertovi. *„Odjakživa jsme odsud odjížděli pryč“* dodává její partner, jenž na sídlišti vyrostl. Nejde přitom jen o to, že lidé nemají kde konzumovat zábavu, ale i o všudypřítomný pocit, že *„vše zajímavé se děje někde jinde“*¹³.

S názorem, že za „vysokou“ kulturou se z Jižního města jezdí do centra souhlasí vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu MHMP Jiří Sulženko, který má osobní zkušenost s Jižním městem z festivalu Street for Art¹⁴ a vedení KC Zahrada. Kulturní infrastrukturu ve čtvrti – pro setkávání, komunitní kulturu, rodiny s dětmi či mládež považuje za nedostatečně rozvinutou. Místostarostka Zuzana Böhmová naproti tomu hodnotí spolkovou činnost jako rozvinutou. Městská část Praha 11 nabízí svým obyvatelům kulturní vyžití prostřednictvím organizace KULTURNÍ Jižní Město o.p.s., která provozuje Chodovskou tvrz, Kulturní centrum Zahrada a Místní knihovnu Chodov a také jako pořadatel pravidelných akcí komunitního typu ve veřejném prostoru. Na Jižním městě působí Základní umělecká škola, sídlí zde několik umělecky zaměřených středních škol... Aktivní je v lokalitě Hájų katolická církev prostřednictvím Komunitního domu Matky Terezy, probíhají zde

¹¹ <https://www.praha11.cz/redakce/tisk.php?lang=cs&clanek=882&slozka=7257&as4uOriginalDomain=www.praha11.cz&>

¹² https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jizni-mesto---sidliste-bez-lidi-201509140630_msulek

¹³ <https://novyprostor.cz/clanky/331/sladky-zivot-na-jizaku>

¹⁴ Kulturní festival probíhal na Jižním městě v letech 2009-2012 a přinášel do veřejného prostoru sídliště současné umění, architekturu a komunitní projekty.

farmářské trhy. Specifikem je jediná pražská artotéka v rámci pobočky městské knihovny na Opatově.

V rámci práce na kulturní strategii si v roce 2024 MČ Praha 11 mapovala kulturní potřeby obyvatel. Poptávka byla zejména po divadelní scéně, kině (ale komorním, multikino na Chodově bylo částí respondentů hodnoceno negativně), po koncertech a venkovních akcích. Občané si stěžovali na nedostatečnou informovanost o kultuře a apelovali na různorodost programu, rozšíření nabídky pro mladší generace, oživení veřejných prostranství a podporu komunitních aktivit. Tyto výsledky potvrzuje kvalitativní terénní šetření v lokalitě Hájů, jehož výsledky představuje kapitola Terénní šetření v lokalitě.

Budova bývalého multikina Galaxie je ve vlastnictví soukromníka, který na jeho místě připravuje výstavbu obytného komplexu. Namísto jednopatrové budovy zde bude věžák. Podle starosty Martina Sedeke je developer relativně ochotný ke kompromisu, vede s MČ dialog, v parteru chce zachovat veřejné funkce (kavárna, denní stacionář) a slíbil vyhradit část podzemních parkovacích míst pro potřeby plánovaného kulturního centra (viz dále). Starosta zdůrazňuje omezené možnosti MČ na soukromé investory působit a skutečnost, že veřejnost problematice dělby pravomocí ve stavebním řízení nerozumí a je tedy snadno manipulovatelná.

Kulturní sál součástí nového objektu nebude, MČ má ale již delší dobu zpracovanou architektonickou studii na multifunkční kulturní sál v bezprostředním okolí Galaxie, tzv. Divadlo Kotelna v ulici Anežky Malé. Političtí představitelé se shodli, že kulturní infrastruktura v oblasti Hájů je nedostatečná, a totéž potvrzuje průzkum veřejného mínění¹⁵. Zatím se však nepodařilo vybudování kulturního sálu politicky prosadit. Existence objektu Galaxie mohla podle Zuzany Böhmové projekt i brzdit, protože *“už přece kulturák máme”*. Představitelé MČ Praha 11 věří, že pilotní projekt Kulturní stanice Galaxie na Hájích může vznik trvalého kulturního centra podpořit díky zviditelnění tématu a zmapování zájmu veřejnosti.

SHRNUTÍ

Realita dnešního Jižního města je jiná než její popkulturní obrazy z konce 20. století. Život na Jižáku má své stinné stránky i výhody, které velká část jeho pestrého obyvatelstva oceňuje. Představy obyvatel jiných pražských čtvrtí o Jižním městě mohou být do značné míry formovány zažitými kulturními obrazy a tedy – pokud nejsou korigovány čerstvou osobní nebo zprostředkovanou zkušeností – zavádějící. To je důležité mít na paměti i v kontextu projektu kulturní stanice Galaxie. Například, představy o Jižáku a jeho odlehlosti mohou mít vliv na návštěvnost Galaxie obyvateli jiných částí Prahy. To, jestli vůbec a případně jakou zkušenost mají s Jižním městem představitelé kulturních organizací zapojených do projektu Kulturní stanice Galaxie, nakolik ji reflektují a případně se snaží korigovat zmapováním si aktuální situace, může mít vliv na jejich přístup k lokalitě/dramaturgii/komunikaci projektu a ovlivnit tak jeho celkový dopad.

Proto se těmito tématy zabýváme v rámci rozhovorů, jejichž výstupy shrnuje následující kapitola.

¹⁵ Dotazníkové šetření bylo realizováno v rámci analytické fáze zpracování strategie MČ pro kulturu v roce 2024 společností KPMG.

ROZHOVORY S AKTÉRY KULTURNÍ STANICE GALAXIE

Strukturované rozhovory s představiteli pěti kulturních organizací zapojených do projektu Kulturní stanice Galaxie na Hájích proběhly v dubnu a květnu 2025. Doplnily je rozhovory s představiteli hl. m. Prahy a Městské části Praha 11. Smyslem rozhovorů bylo zejména zmapovat

- cíle a očekávání jednotlivých aktérů projektu,
- vnímaná rizika a opatření pro jejich eliminaci,
- znalost kontextu Jižního města a svého stávajícího publika,
- reflexi spolupráce zapojených organizací,
- vytipovat případná další témata důležitá pro hodnocení projektu.

Témata rozhovorů se odráží ve struktuře následující kapitoly.

CÍLE, OČEKÁVÁNÍ

FORMOVÁNÍ GALAXIE

„Kdyby se Dejvické divadlo nestěhovalo, tak by se to nestalo“ (Janek Jirků, Minor)

“Ten úplně počáteční impuls vlastně vůbec nebyla myšlenka na nějaké velké multižánrové kulturní centrum, ale prostě potřeba najít dočasné útočiště pro Dejvické divadlo, které jde do rekonstrukce... za sezónu 23/24 jsme prošli skoro 70 míst po Praze” (Lukáš Průdek, Dejvické Divadlo)

“Partneři pro Galaxii se nacházeli téměř sami. Nebylo potřeba žádné přemlouvání a dlouhé schůzování, velmi rychle to do sebe zapadlo” (Jiří Havelka, Dejvické Divadlo)

Podívejme se, jak projekt Kulturní stanice Galaxie na Hájích vznikl. Iniciativa byla na straně Dejvického Divadla, které hledalo vyhovující prostor pro dočasné působení během rekonstrukce. Oslovili inzerátem provozovatele kin a ozval se jim majitel Galaxie. Budova bývalého multikina Galaxie na Hájích vedení divadla zaujala, prostor ale přesahoval jejich kapacity, a tak vznikla myšlenka spolupráce s dalšími kulturními subjekty a zrodil se pilotní projekt mezioborového kulturního centra “na periferii” hl. města.

“Mně úplně spadla brada, jak je Galaxie obří. Hned bylo jasné, že pokud tam máme jít, tak tam nemůžeme jít sami” (Lukáš Průdek, Dejvické Divadlo) ... “Vlastně jsme ty ostatní organizace žádali o pomoc” (Jiří Havelka, Dejvické Divadlo)

“Ozval se Jirka Havelka, že pro ně by dávalo smysl, kdybychom do toho šli s nimi, protože jsme experti na tyto netradiční prostory” (Denisa Václavová, Čtyři dny)

“Bylo nám jasné, že když vzniká takové experimentální pop-up kulturní centrum, tanec tam musí být” (Markéta Perroud, DanceConnected)

Oslovování spolupracujících organizací sledovalo linky existujících přátelských vztahů, což považovali za důležitý aspekt dosavadního dobrého průběhu spolupráce všichni dotazovaní. Od těchto vztahů odvozovali přátelské nastavení komunikace, nehierarchickou strukturu, vysokou míru empatie a ochotu ostatních pomáhat a vyjít si vstříc. Tomuto tématu se dále věnujeme v kapitole věnované spolupráci „galaktických“¹⁶ organizací.

“Důležité bylo, že Lukáš Průdek je můj spolužák z DAMU, Jirka Havelka je můj spolužák z DAMU, také s DanceConnected a Čtyřmi dny jsme všichni skoro stejná generace, lidé, kteří se potkávali posledních 25 let” (Janek Jirků, Minor)

Znali se mezi sebou nejen představitelé kulturních organizací, někteří z nich se znají ze studií také s ředitelem odboru kultury a cestovního ruchu MHMP, který sám má osobní zkušenost s kulturní prací na Jižním městě. Navazování vztahů s místními aktéry také probíhalo organicky, roli hrály osobní vazby či zaměření, například v tom, kdo s kým komunikuje v rámci MČ:

“Mně je tanec velmi blízký (...) takže jsem asi nejvíce v kontaktu s DanceConnected... Kolega Jaroš, který má děti, se ve chvíli kdy byla prohlídka Galaxie, okamžitě chytil ředitele Minoru” (Zuzana Böhmová, místostarostka pro sport, kulturu a digitalizaci MČ Praha 11)

KDO JSOU AKTÉŘI GALAXIE

Spektrum zapojených organizací je pestré nejen z pohledu žánrů, ale také právních forem/zdrojů financování, formátů tvorby/prezentace i fází životního cyklu organizace. Dejvické divadlo, o.p.s. představuje zavedenou činoherní scénu, která se těší dlouhodobě velkému zájmu publika. V současnosti má nové vedení, které vnímá stěhování do Galaxie jako šanci narušit zaběhnutou rutinu a impuls umožňující posunout divadlo někam dál.

“Při pohledu na prostory Galaxie bylo jasné, že koncept dočasného přestěhování Dejvického divadla se musí radikálně změnit. Že potřebujeme partnery, s nimiž vytvoříme něco většího” (Jiří Havelka, Dejvické Divadlo)

Divadlo Minor je příspěvková organizace hl. m. Prahy, cílí na dětského diváka, ať už přijde s rodinou nebo se školou a patří též mezi scény, kam není jednoduché sehnat lístek. Také Minor má nové vedení, které formuluje ambici emancipovat divadlo pro děti a rozšířit povědomí o divadle, které je v populaci Pražanů ve srovnání s dalšími kulturními příspěvkovkami relativně nízké¹⁷. Divadlo Minor má dlouhodobě v plánu navýšit kapacitu divadla pro mladé publikum a vybudovat mimo centrum Prahy rodinné kulturní centrum, projekt Galaxie pro tým představuje možnost otestovat si řízení takového provozu a získat podklady pro argumentaci na jeho podporu ve vztahu k hl. m. Praze.

DanceConnected, z.s. je nově transformovaný spolek působící v oblasti současného tance. Funguje jako produkční jednotka, která dočasně bude mít k dispozici vlastní sál v rámci Galaxie. Jejich projekty přinášejí tanec do nových kontextů, například do galerií nebo do života lidí s parkinsonovou chorobou. Účast v projektu Galaxie pro DanceConnected znamená rozšíření možností prezentace nezávislé taneční scény, příležitost pro rozvoj spolupráce s dalšími oblastmi kultury, bourání stereotypů a možnost zapojení místních obyvatel a komunit do tvorby, *“testovat, jakým způsobem může tanec fungovat jako nějaké pojítko, vytvářet zase jiná propojení”* (Markéta Perroud, DanceConnected).

Čtyři dny, z.s. je pořadatelem multižánrového festivalu 4+4DNY v POHYBU. Projekty festivalu zahrnují všechny druhy současného umění (divadlo, tanec, hudba, výtvarné umění, film, video art). Jeho specifikum spočívá v krátkodobém ožívání objektů pražské architektury divadlem a v prezentaci mezinárodních projektů, na nichž se sdružení produkčně spolupodílí. Každý ročník

¹⁶ Toto označení jsme převzali od představitelů kulturních organizací zapojených do projektu Kulturní stanice Galaxie.

¹⁷ Jak se chodí za kulturou na pražské zřizované scéně; výzkumná zpráva je dostupná na https://cdn.prod.website-files.com/65c2033f408468bd5abafde/677e41acb2dd6e75390c7609_analytika%202024_navstevnici_WEB.pdf

festivalu má své specifické téma. V roce 2025 proběhne jubilejní 30. ročník, který chtěli tvůrci pojmout nějak jinak a uvítali možnost zapojení do projektu Galaxie, v jehož rámci si festival vyzkouší výrazně delší časový rámec čtyř měsíců.

“Řekli jsme si, že by to k těm třicetinám byl pěkný dárek nejen pro nás, ale možná i pro tu lokalitu, ve které se jenom tak neocitneme na chvíličku, ale ve které se zastavíme a můžeme tam něco třeba způsobit” (Denisa Václavová, Čtyři dny).

Posledním partnerem je Divadelní fakulta Akademie múzických umění (DAMU), která hledala prostory pro vyučování nového navazujícího magisterského oboru Světelný a audiovizuální design pro živá umění (LAD-LA). Zapojení tohoto partnera, který bude na místě primárně tvořit, nikoliv prezentovat, rozšiřuje koncept Galaxie směrem ke kreativnímu centru¹⁸.

“My jsme v Galaxii vlastně zvláštní tvor, protože neděláme představení. Budeme tam mít samozřejmě klauzurní představení nebo tam budou nějakí hosté. Ale hlavně tam poběží výuka, tři dny v týdnu” (Vratislav Šrámek, DAMU).

Hl. město Praha se účastní projektu Galaxie prostřednictvím divadla Minor, své příspěvkové organizace. Ředitel odboru kultury a cestovního ruchu Jiří Sulženko má k lokalitě Jižního města osobní vztah z dob, kdy zde sám působil prostřednictvím KC Zahrada a festivalu Street for Art. U projektu Galaxie figuruje od počátku, s aktéry Galaxie sdílel své zkušenosti, Kreativní Praze zadal zpracování studie pilotního projektu.

Hlavním cílem města v projektu Galaxie je otestovat provoz divadla Minor v rámci kulturního centra mimo vnitřní město, což je dlouhodobý plán, zachycený i v Akčním plánu Kulturní politiky hl.m.Prahy. Osobně Jiřího Sulženka zajímá, jak se podaří organizacím propojit se s místními obyvateli, přivést je do Galaxie. Přínos vidí také v tom, že si zapojené organizace vyzkoušejí spolupráci napříč žánry a ne/zřizovanou scénou.

“Bude zajímavé, jestli vůbec ty instituce dokáží s místními obyvateli nějak pracovat, protože samozřejmě se mohou vyčerpat na tom, že adaptovali ten prostor, dokázali sami sebe zorganizovat, že tam budou hrát...” (Jiří Sulženko, ředitel odboru kultury a cestovního ruchu MHMP).

V rámci rozhovorů jsme zjišťovali také očekávání představitelů Městské části Praha 11, konkrétně starosty Martina Sedeke a místostarostky, která má v gesci kulturu, Zuzany Böhmové. Oba představitelé projekt Galaxie vítají, s jeho aktéry jsou v kontaktu a podporují jej (konkrétně uváděli vstřícnost v rámci jednání s úřadem, navýšení ostrahy a úklidu v okolí Galaxie, propojování s aktéry, propagace projektu). Městská část má dlouhodobý plán na zřízení kulturního centra v lokalitě Hájų (viz kapitola Jižní Město – místní kontext). Projekt Galaxie pro její představitele neznamená jen dočasné rozšíření kulturní nabídky pro obyvatele MČ, kteří *“nebudou muset jet za kulturou do centra”* ale zejména možnost ověřit hypotézu, že Háje potřebují kulturní centrum, zmapování struktury poptávky a potenciálně posílení argumentace pro jeho zřízení. Další přírůstky spatřovali ve zviditelnění městské části v rámci Prahy, nabourání stereotypních představ o “Jižáku” a v oživení objektu bývalého multikina a přilehlého veřejného prostoru, pozitivní dopad na jeho užívání, bezpečnost a čistotu. Místostarostka Böhmová formulovala přání, aby se podařilo zapojit do projektu Galaxie místní kulturní aktéry (KULTURNÍ Jižní Město o.p.s., ZUŠ či umělecky zaměřené střední školy).

SDÍLENÉ CÍLE

Ačkoli tedy každá z pěti zapojených organizací vstupuje do projektu z jiných důvodů a se specifickými cíli, lze identifikovat i sdílená témata a očekávání. Patří mezi ně zejména zájem o spolupráci napříč žánry a formami, touha vyzkoušet si něco nového a vzájemně se od sebe učit,

¹⁸ Současně je to důvod, proč řada zde řešených otázek není pro představitele DAMU tak relevantní jako pro ostatní zapojené organizace a proč v následujícím textu figuruje méně často.

chuť podstoupit výzvu a rozvíjet své organizace. Pro zavedené organizace je to možnost vystoupit z komfortní zóny, získat impuls pro změnu.

"Projekt Galaxie (...) umožňuje zapojeným organizacím vyzkoušet si něco, co by v rámci svých existujících projektů neudělaly" (Markéta Perroud, DanceConnected)

"Možná jsme si už navzájem s diváky na sebe zvykli, jedeme si v takovém zasetém teplém pelíšku. Galaxie je vyjít z komfortní zóny. Pro diváky i pro nás" (Magdalena Šmídová Turchichová, Minor)

"Samozřejmě, že to mezi zaměstnanci nevzbudilo obrovský ohlas, jezdit na Háje hrát večerní představení. Ale myslím, že si to sedne a že musí dojít k určitému oživení" (Lukáš Průdek, Dejvické Divadlo)

Všechny zapojené organizace se nějakým způsobem nacházejí v dynamické situaci, buď nově vznikly (DanceConnected, LAD-LA obor na DAMU) nebo si jejich představitelé z různých důvodů přáli změnu, vítali impuls (Dejvické Divadlo, Minor, 4+4DNY). Tato kumulace energie představuje důležitý předpoklad pro realizaci projektu vedle dobrých osobních vztahů, které organizace propojují a skutečnosti, že se nejedná o žádné nováčky v oboru, ale zkušené profesionály.

EXPERIMENT "NA PERIFERII"

"Chceme zrelativizovat pojmy periferie a centrum" (Jiří Havelka, Dejvické Divadlo)

"Třeba ve Francii se tanec typicky využívá pro práci s komunitami v periferních oblastech měst, tak chceme vyzkoušet, jestli i na Jižním městě může fungovat jako nový způsob propojení. Chceme u místních nabourat představu, že "tanec není pro mě" (Markéta Perroud, DanceConnected)

"Slibuji si od Galaxie jakési zpomalení a zaměření se na tu lokalitu, možnost víc pracovat s cílovými skupinami děti, mládež, rodina, senioři" (Denisa Václavová, Čtyři dny)

Druhým v rozhovorech často opakovaným motivem je zájem o konkrétní lokalitu Jižního Města, ať už na základě osobních vazeb k místu nebo z více teoretických důvodů jako jsou možnost nabourání tradičního chápání centra a periferie nebo nabídka dostupného kulturního vyžití v hůře obsloužené části města, zatížené stereotypními představami.

VÝZVY A RIZIKA

"Na začátku řekl Lukáš Průdek, že u tohoto projektu bude potřeba vysoká míra empatie. To si potřebujeme opakovat, protože každý má jiné potřeby, jiné představy a samozřejmě narážíme na třetí plochy. Je potřeba mít na paměti kam chceme dojít, aniž bychom se rozpadli ještě předtím, než Galaxii otevřeme" (Magdalena Šmídová Turchichová, Minor)

"Riziko může být, že vyhoříme, že to přepálíme, že nenaplníme očekávání. Lidé nevědí, co si za tím (projekt Galaxie) mají představit a mají obrovská očekávání. Je možné, že je nesplníme. A mohou se tím poškodit naše další aktivity" (Markéta Perroud, DanceConnected)

Jak už zaznělo výše, organizace vítají výzvu, chtějí si vyzkoušet nový formát působení a spolupráce, otestovat svoje kapacity, získat impulsy pro rozvoj a navzájem se od sebe učit. Rizika jsou podle dotazovaných často druhou stranou mince výzev. Zmiňovány byly obavy z přetížení týmů, z obtíží plynoucích z různých potřeb zapojených organizací, z plánování s vysokou mírou nejistoty, z reakcí stávajícího i potenciálního publika a obecně potřeby dostát očekáváním, z toho, jestli se podaří místní obyvatele oslovit relevantním způsobem.

Zapojené organizace se mezi sebou liší kapacitami pro zvládnutí rizik, personálními i finančními. Nezávislé subjekty se pak cítí zranitelnější, vedle tlaku na kapacity a očekávání vnímají i finanční riziko:

"Samozřejmě naše finanční riziko je úplně někde jinde. A tím neříkám, že ostatní organizace ho nemají. My jsme noví a něco budujeme vlastně od začátku, nemáme tradici, na kterou navazujeme. Pak je to samozřejmě o mnoho těžší. Třeba i co se týče získání prostředků" (Markéta Perroud, DanceConnected)

"Kladou se na nás velké nároky, je potřeba vše grantovat a ještě ani nepracujete se samotným prostorem. Pak musíte odpovídat na dotazy, proč jste některé věci nezvládli nebo se neuskutečnily – ale žádost na podporu podáváte rok dopředu a podporovatelé vám nedají 100%... takový závod se málokdy může vyhrát dle plánu" (Denisa Václavová, Čtyři dny)

DOČASNOST VERSUS OČEKÁVÁNÍ

"My tam vyjukneme a hnedka zase zmizíme. Ale na to, abychom s komunitou pracovali a něco vytvořili, tak bychom tam museli být minimálně tři sezóny." (Janek Jirků, Minor)

"Samozřejmě se budeme snažit dostat místní obyvatele na naše představení, ale abychom dokázali třeba do procesu tvorby zapojit místní komunity, na tohle si moc vysoké ambice neděláme, to se podle mě nedá stihnout" (Lukáš Průdek, Dejvické Divadlo)

"Chtěli jsme v Galaxii něco společně vytvořit, nacházet průniky mezi prací nás všech. Možná nám ale většinu kapacit požere sama organizace. S ohledem na složitost projektu jsem trošku skeptický k tomu, kolik toho za rok můžeme stihnout" (Jiří Havelka, Dejvické Divadlo)

Další vnímané riziko se týká dočasnosti projektu, toho, že Kulturní stanice Galaxie vzbudí očekávání, která se v omezeném časovém horizontu nepodaří naplnit, ať už na straně místního publika nebo zapojených organizací. Mezi organizacemi jsou ale velké rozdíly ve flexibilitě, v tom, jak rychle jsou schopné dramaturgicky zareagovat na změnu prostředí. Pro Dejvické Divadlo a Minor je časový horizont jedné sezóny krátký. Naopak, pro Čtyři dny je horizont několika měsíců nebo celé sezóny nezvykle dlouhý a otevírá jim nové možnosti zpomalení, koncentrace na program, zaměření se na lokalitu a místní cílové skupiny.

"Je to pro spoustu lidí i nějakým způsobem smysluplnější najednou, protože [...] když se připravuje výstava několik měsíců, tak je fajn, když ji stihne vidět víc návštěvníků a je možné její téma rozpracovat do dalších programů, do nějaké konkrétnější práce s cílovými skupinami" (Denisa Václavová, Čtyři dny)

Také DanceConnected má výhodu v tom, že dokáže pružně reagovat a může mnohem víc stavět dramaturgii na míru konkrétní lokalitě a komunitě. Ve spolupráci různorodých organizací, které mají každá jinou kombinaci silných a slabých stránek, tkví potenciálně síla celého projektu a možnost prevence jednotlivých rizik. Přínosy nezávislých subjektů ohrožuje nejistota jejich financování, což je oblast v níž může město sehrát stabilizační roli. Dočasnost lze vnímat také jako faktor atraktivity výzvy, kterou Galaxie pro všechny dotazované představuje, zdroj energie umožňující velké nasazení zapojených týmů, které by bylo v dlouhodobém časovém horizontu těžké udržet.

"Je potřeba mínus dočasnosti překlomit do plusu v tom smyslu, že je díky ní možné něco otestovat" (Jiří Havelka, Dejvické Divadlo)

PŘIJDOU LIDI?

"Pro nás je to opravdu otázka, jak oslovit Jižní Město, aby se na nás přišlo podívat" (Denisa Václavová, Čtyři dny)

"Riziko je, že komunita (diváků) nebude chtít změnit své zvyky a bude chtít pořád chodit za svou kulturou do centra" (Markéta Perroud, DanceConnected)

Další riziko reflektované všemi organizacemi se týká toho, jestli přijdou diváci, ať už ti místní, z Jižního Města, nebo ti stávající, kteří to mají náhle daleko a na Jižním Městě možná nikdy nebyli. Na základě zkušeností z KC Zahrada a festivalu Street for Art potvrzuje obavy aktérů ohledně reakce místních obyvatel i Jiří Sulženko. Popisuje, jak se postupně naučil, že nestačí přinést kvalitní umění blízko, ale je potřeba lidi aktivně oslovit, porozumět jejich potřebám a zareagovat na ně. Nestačí cílit na milovníky kultury, protože ti si za ní snadno dojedou do centra Prahy.

“Ať už máte jakoukoliv infrastrukturu, která je dostupná třeba v bačkorách, tak pokud ta instituce dramaturgicky nejde místním lidem naproti, tak je neosloví” (Jiří Sulženko, MHMP)

Místní nejen že nemusí přijít do Galaxie, mohou ji vnímat negativně např. jako zdroj hluku nebo jako artwashing ve spojení s chystanou výstavbou na místě stávajícího objektu (viz kapitola Jižní Město – místní kontext). Předcházení rizikům vidí Jiří Sulženko v jasné a včasné komunikaci projektu *“s čím, proč a na jak dlouho tam jdou”*.

Co se týče stávajících diváků, galaktické organizace se obávaly toho, zda budou ochotni změnit své divácké návyky a vyrazit na Jižní Město. V případě Minoru, který bude provozovat dvě scény, zazněla specifická obava, aby se Galaxie nestala jakýmsi “druhořadým” Minorem:

“Byla bych hrozně nerada, kdyby si diváci řekli: hm, tak jsme se nedostali do toho pěkného Minoru, tak teda jedem na ty Háje, protože tam je volno. Vlastně mi dost záleží na tom, jak to publiku dokážeme vykomunikovat, aby do Galaxie přišli proto, že se tam chtějí podívat” (Magdalena Šmídová Turchichová, Minor)

V případě Dejvického Divadla vyjadřovali ostatní aktéři přesvědčení, že se o návštěvnost v Galaxii nemusí bát. Slovy Zuzany Böhmové: *„I kdyby se odstěhovali do Pardubic, tak za nimi lidi budou jezdit...”*. Také jeho představitelé však formulují obavy ohledně přilákání místních obyvatel¹⁹.

“Obávám se, jestli se podaří oslovit a dostat místního diváka, místní komunity na představení Dejvického divadla. Nebo jestli výsledek bude ten, že se s Dejvickým divadlem přesunou na Prahu 11 i jeho stávající diváci” (Lukáš Průdek, Dejvické Divadlo)

Co se týče návštěvnosti, radní pro kulturu Prahy 11 se podle svých slov “nebojí o tanečníky”, kteří půjdou cestou workshopů a spolupráce s místními organizacemi, Dejvické divadlo a Minor mají své publikum, ale není si jistá, jestli místní osloví festival 4+4DNY, byť jako výtvarnice by si to velmi přála. Diváci festivalu 4+4DNY V POHYBU jsou ale zvyklí za uměním jezdit do různých lokací, v tomto případě si pořadatelé kladou spíše otázku, jestli dorazí místní obyvatelé, kteří mezi jejich diváky dosud nepatří. Zkušenosti však mají pozitivní.

“Pamatuji si to v Desfouru (Palác Desfours, jedna z minulých lokalit festivalu) nebo třeba v Erpetu (Erpet Golf Centrum, dtto), že tam chodilo spousta lidí z okolí se zvědavě podívat... to hned poznáte, že to prostě není někdo vyložený od kultury. A byla to taková hezká setkání, přišli zvědaví lidi a vlastně se jim to líbilo” (Denisa Václavová, Čtyři dny).

Přirozené obavy z neúspěchu v případě nového projektu kompenzuje v očích představitelů galaktických organizací vědomí, že se jedná o pilot testující možnosti pro budoucí kulturní projekty. Specificky odkazovali i na to, že bude jejich zkušenost zachycena prostřednictvím výzkumu.

“Je skvělé, že to testujeme na jednu sezónu v relativně bezpečném prostředí a že nás přitom drží i pocit, že do toho jdeme v kolektivu.” (Magdalena Šmídová Turchichová, Minor)

“To, že je to jasné časově vymezené, že to bude zmapované, a že je to pojmenované jako experiment, pro mě otevírá možnost, že to nemusí být úplně úspěšné – a že i to je v pořádku” (Markéta Perroud, DanceConnected)

¹⁹ Ve chvíli, kdy vznikl tento text, v srpnu 2025 byla všechna dosud zveřejněná představení Dejvického Divadla v Galaxii vyprodaná. Otázkou tedy bude spíše jak umožnit místním obyvatelům se na představení dostat - viz dále.

ZNALOST KONTEXTU

SEZNAMOVÁNÍ S JIŽÁKEM

„Jižní Město rezonuje v určitých generacích velmi negativně“ (Markéta Perroud, DanceConnected)

„Tady vezeme na – teď to nemyslím pejorativně – periferii města ty nejšpičkovější dostupné kulturní interprety, umělce, organizace.“ (Jiří Sulženko, MHMP)

„Hlavně at' Galaxie nezíská nálepku, že jdeme dělat osvětu na periferii“ (Jiří Havelka, Dejvické Divadlo)

Vzhledem k tomu, že všechny organizace mají zájem na tom, aby Galaxie oslovila obyvatele Jižního města, rozšířila kulturní nabídku v lokalitě a zapojila místní komunity, podíváme se nyní na to, s jakými znalostmi a předpoklady galaktické organizace na „Jižák“ přicházejí, jaké mají cíle a očekávání ve vztahu k místnímu publiku a plány pro jejich realizaci.

Předpoklad je, že dobrá znalost kontextu spolu s reflexí vlastních předpokladů a případných stereotypů umožňuje naplánovat relevantní intervenci. Přístupnost a dostupnost představují významné faktory úspěchu projektu (bezbariérovost, ceny, program), stejně jako včasné a relevantní zapojení místních aktérů/komunity, pestrý program a zaměření na různé skupiny diváků.

Vlastní představy o lokalitě, do níž přicházejí, mají pochopitelně i představitelé galaktických organizací. Liší se podle toho, zda mají osobní či zprostředkovanou zkušenost s „Jižákem“ a jak je stará. Dále hraje roli, nakolik si cíleně mapovali kontext, co ví o současném Jižním městě. Janek Jirků a Jiří Havelka zmiňovali vzpomínky z dob vysokoškolských studií, kdy zde bydleli na kolejích. Ačkoli jejich vnímání charakteru a dostupnosti čtvrti byly na základě těchto zkušeností negativní, v souvislosti se svým „návratem“ na Jižní Město reflektují změnu.

„Všude byly zvuky, lidi... Pocit, že jsme jako králíčky v králíkárnách byl šílený. Tehdy ty paneláky stály už 30 let, a pořád bylo na krajině vidět že se tam jezdilo, bagrovalo... Ted' jsem viděl, jak se to posunulo za dalších dvacet let, jak zeleň vyrostla a stromy vyskočily nahoru“ (Janek Jirků, Minor)

„Pro mě byl šok, že jsem na Jižním Městě za 18 minut z I. P. Pavlova. Z dob studií si pamatuji, že jsem si během cesty metrem stihl zopakovat všechno do školy. Měl jsem pocit, že to jede stejně dlouho jako pak domů do Jihlavy“ (Jiří Havelka, Dejvické Divadlo)

Ke korekci představ o lokalitě pomáhají osobní kontakty s obyvateli Jižního města. Mohou to být místní aktéři oslovující představitele Galaxie jako v případě Gymnázia Jižní Město nebo místostarosty Jaroše, ale také posily týmů jednotlivých organizací – obyvatelé Jižního města, které zaujala možnost podílet se na projektu Galaxie.

„Do týmu jsme si přibrali Charvátovy, kteří tam bydlí, a Tereza, která včera byla poprvé na marketingové schůzce, bydlí přímo u Galaxie. Nedělali jsme cílený průzkum, ale snažíme se být s lokalitou v kontaktu“ (Magdalena Šmídová Turchichová, Minor)

„Můj pohled ovlivnilo také setkání s panem místostarostou (MČ Praha 11). Najednou se ukázalo, že to je člověk, který Jižní Město miluje“ (Janek Jirků, Minor)

Organizace si různou měrou také mapovaly místní kontext. Důraz na tuto činnost souvisí se způsobem práce jednotlivých organizací. Aktivnější jsou v tomto ohledu ti, kdo typicky pracují s komunitami, jako DanceConnected nebo ti, kdo jsou zvyklí se přesouvat mezi různými kontexty jako Čtyři dny. Ale i Dejvické divadlo si zmapovalo lokalitu ve smyslu kulturní obslužnosti, dopravní dostupnosti a diváckého potenciálu. Prokázalo přitom reflexivitu a citlivost k místnímu kontextu, když provedlo předběžné mapování kulturního prostředí proto, jak uvedl Lukáš Průdek, „abychom nikoho neohrozili, tím, že tam půjdeme“.

Nakonec i Minor realizoval místní průzkum, v rámci přípravy site-specific představení.

„Poslali jsme do terénu tvůrce, kteří budou dělat na podzim Betonovou pohádku. A ti na Hájích opravdu dva nebo tři dny bydleli, přespávali v nějakém věžáku nad policejní stanicí. Procházeli to tam, ptali se lidí přímo na jejich story a vlastně tam byli jako průzkumníci“ (Janek Jirků, Minor)

Asi nejrozsáhlejší mapování kontextu realizovali DanceConnected. Jejich práce běžně zahrnuje napojení na specifické komunity – seniory, děti či volnočasové taneční organizace. Jejich průzkum zahrnoval prohlídku okolí, rozhovory s obyvateli, setkání s radní pro kulturu či řešerši aktérů a aktivit v oblasti tance.

Výrazným prvkem rozhovorů napříč organizacemi byla reflexe toho, v jak citlivém jsou postavení a že nechtějí, aby projekt Galaxie vyzněl jako povýšená osvěta či import vysoké kultury na periferii. Navíc pouze dočasný.

“Mně je nesympatické tam jít s pocitem, že teď změníme Háje, přijde mi to vlastně (...) trochu nabubřelý... prostě takhle to necítím” (Lukáš Průdek, Dejvické Divadlo)

“Pro mě to není projekt, který má jen dostat děti z paneláků do Minoru, protože jim tam jednu sezónu zahrajeme. To by mi přišlo vlastně až trochu nefér – něco tam vytvořit a pak říct: ‚Ahoj, my zase odcházíme!‘” (Magdalena Šmídová Turchichová, Minor)

“Nechce se mi náletově oslovovat všechny aktéry kulturní, když nevím proč, nebo nevím, jaký by to mělo dopad. Každá ZUŠka, každý kulturák, každé komunitní centrum má svoje témata, svoje problémy a tak dále” (Denisa Václavová, Čtyři dny)

BYDLÍ TADY PUBLIKUM?

V rámci zkoumání představ o “Jižáku” jsme se ptali také na očekávání týkající se publika. Jsou již obyvatelé Jižního města diváky galaktických organizací nebo nejsou? Co dělat pro to, aby se jimi stali? Organizace nemají k dispozici kvantitativní data z výzkumů publika, vycházejí ze své žité zkušenosti s publikem (které ale například Minor systematicky sbírá prostřednictvím zápisků kustodů po každém představení). Co se týče potenciálního publika z Jižního města, jsou zcela odkázáni na vlastní předpoklady a ty se mezi organizacemi značně liší.

“Já v tomhle nemám nějaké předsudky. Já tam prostě vidím normální diváky jako všude jinde. Akorát mají zvyk jezdit na kulturu někam jinam” (Markéta Perroud, DanceConnected)

„Myslím si, že typický divák Dejvického Divadla nebydlí na Jižáku“ (Lukáš Průdek, Dejvické Divadlo)

„Přijdou asi ti stejní rodiče, jako k nám chodí, ale z Jižáku“ (Janek Jirků, Minor)

STRATEGIE PRO ZAPOJENÍ MÍSTNÍCH OBYVATEL

Všechny zapojené organizace deklarují cíl zapojit místní obyvatele a již víme, že vnímají jako riziko, zda se jim to podaří. Jak toho tedy chtějí dosáhnout? V čem vidí klíč k oslovení místních obyvatel? Organizace se liší tím, jak pružně umí zareagovat v rámci dramaturgie, ale také tím, jak chtějí místní komunitu zapojit – jako diváky nebo třeba aktivní účastníky workshopů/spolutvůrce obsahu. Shodují se však na významu přístupnosti – z pohledu prostoru i obsahu, které lze považovat za první strategii pro zapojení místních obyvatel.

“Myslím, že funguje, když vznikne místo, kam člověk může jít i když nemá koupený lístek do divadla. Ví, že tam je třeba kavárna, že tam něco uvidí a že tam někoho potká” (Jiří Havelka, Dejvické Divadlo)

“Ten prostor musí být otevřený, lidé se nesmí bát vkročit dovnitř. Oni se často bojí. Někteří jsou zvědaví, ale pak se dost často bojí... Pak je to taky hrozné o penězích. Prostě, když tam bude kavárna, která bude mít normální ceny, tak najednou se to stává velkým srdcem té lokality” (Denisa Václavová, Čtyři dny)

Čtyři dny a DanceConnected jdou ještě dál, líbilo by se jim po vzoru kulturních center v Holandsku nebo ve Francii otevřít místním lidem prostor Galaxie pro tvorbu a prezentaci, *"vlastně takové neorganizované happy hours pro lidi, kteří chtějí jenom někam přijít tvořit"*.

"Na tiskovce paní důchodového věku vzpomínala, jak do Galaxie chodila tančit na místní kapelu Hvězdny Prach. Tak třeba ty do prostoru Galaxie pozvat. Aby si místní lidé ten prostor osvojili" (Markéta Perroud, DanceConnected)

Za druhou strategii lze považovat napojení na místní komunity. Již jsme popisovali rozsáhlé navazování vztahů ze strany DanceConnected, Minor oslovil místní základní a mateřské školy, Dejvické Divadlo je v kontaktu s Gymnáziem Jižní Město. V rámci třetí strategie galaktické organizace přemýšlejí také o tom, jak místním obyvatelům zpřístupnit vstupenky a komentují složitost této problematiky.

"Když chcete, aby naše publikum bylo pestřejší, tak tím, že budete pracovat s cenou vstupenek, toho nakonec stejně myslím nedocílíte. Je třeba pracovat s přístupností divadla, což ovšem nutně znamená některé skupiny diváků omezit. Přemýšlíme o tom, jestli vyčlenit nějaký kontingent vstupenek pro obyvatele Jižního Města, ale je to dvousečná zbraň, kdokoliv může říct, že diskriminujeme ty, kdo tu nebydlí" (Lukáš Průdek, Dejvické Divadlo).

"Přemýšlíme, jak to udělat, abychom měli nějaký počet lístků třeba pro dospívající nebo studenty škol z Jižního města. Ale jak zajistit, aby je opravdu využili, protože někdy ty lístky zdarma studenti prostě nechají propadnout, a to je pak škoda" (Denisa Václavová, Čtyři dny).

SPOLUPRÁCE, RŮZNORODOST

Poslední oblastí, o které jsme se v rámci rozhovorů s představiteli galaktických organizací bavili, byla reflexe dosavadní spolupráce. Víme již, že složení organizací není jen výsledkem snahy o kombinaci žánrů, ale sledovalo také linky existujících vztahů. Jaký vliv mají tyto aspekty na jejich spolupráci? Různorodost organizací je vnímána jako přínos z několika důvodů. Organizace se navzájem doplňují nejen z pohledu žánru či cílové skupiny, ale také rozsáhlými a pestrými zkušenostmi a kompetencemi, což jejich představitelé spojují se zmírněním rizik projektu.

"Myslím, že jsem ani nečekal, že se to bude tak šťastně scházet. Bylo jasné, že my (Dejvické Divadlo a Čtyři dny) jsme typy kulturních institucí, které jsou schopné obhospodařovat večer a když se nepodaří rozšířit prostor Galaxie víc přes den, tak to bude problém a najednou Minor je schopen dělat dopolední program. Začalo se to skládat, myslím, hrozně dobře organicky. Což nám dodávalo odvalu a víru, že to dobře dopadne" (Jiří Havelka, Dejvické Divadlo)

"Naše zkušenosti v rámci tance ukazují, že se zřizované a nezřizované organizace dokáží krásně doplnit, když je pro to prostor. Ty z nezřizované scény mají možnosti větší flexibility, ty zřizované mívají prostory a podobně. Iniciovat tyto spolupráce mi přijde velmi smysluplné i do budoucnosti" (Markéta Perroud, DanceConnected)

Různorodost organizací s sebou přináší i potenciální komplikace. Již v rámci přípravné fáze projektu reflektovali dotazovaní, že nevěděli, jak moc se od sebe jejich organizace liší, jak byli překvapeni rozsahem nutné koordinace a jak zásadní je pro úspěch spolupráce empatie na jedné a asertivita na druhé straně. Všichni pozitivně hodnotí podporující nehierarchické vztahy.

"Tenhle projekt je taková osvěta i uvnitř té galaktické skupinky, protože stále vidím, že navzájem moc nevíme o tom, jak kdo fungujeme reálně a s čím se třeba potýkáme" (Markéta Perroud, DanceConnected)

"Galaxie sestává z pěti subjektů, které jsou každý zaměřený na jiného diváka, všichni mají svobodu si připravit program, jaký chtějí. Není tam žádná dramaturgická rada, která by řekla: Tak tohle ze svého repertoáru vynech!" (Lukáš Průdek, Dejvické Divadlo)

"Když sedí u stolu deset lidí a každý si vezme na tři minuty slovo, tak jsou z toho prostě dlouhé porady... Ale uvědomujeme si tu rozdílnost, máme k partnerům respekt... Třeba v naší malé organizaci většinou rychle docházíme k výsledku, ale v té pestrosti několika partnerů to může být delší vyjednávání, což je logické" (Denisa Václavová, Čtyři dny)

"Je to docela složitá situace, kdy člověk má respekt a pochopení k těm ostatním, ale musí kopat za svou instituci a zároveň hledat rovnováhu tak, abychom v tom byli plus minus všichni dobře, i pocitově" (Magdalena Šmídová Turchichová, Minor)

"Empatie, empatie, empatie... časové potřeby jdou stranou. Beru to tak, že je teď důležité, aby se každý cítil, že má prostor" (Markéta Perroud, DanceConnected)

"V momentu, kdy člověk přijde a nasaje tu energii, a odhodlání těch lidí fyzicky... Té vzájemné podpory si hrozně vážím. Vážím si toho, že Dejvické divadlo do toho takhle jde" (Markéta Perroud, DanceConnected).

Posledním aspektem spolupráce, který zazníval v rozhovorech v souvislosti s různorodostí je potenciál sdílet diváky. Žádoucí je, aby se návštěvníci Galaxie neomezili pouze na jednu aktivitu, ale například spojili návštěvu divadla a výstavy. Představitelé organizací na základě svých zkušeností reflektovali i možné limity této "průchodnosti" žánrů a forem. Potenciál synergií chtějí posílit důrazem na budování společné značky Kulturní stanice Galaxie místo spoléhání se na ikonu Dejvického Divadla.

"Ze zkušeností víme, že není samozřejmostí, aby milovník výtvarného umění ocenil i současný tanec" (Markéta Perroud, DanceConnected)

"Tajně si přeji, aby to mělo takový efekt, že když se nemůžou (diváci) dostat třeba na program Dejvického divadla, tak se prostě dostanou na něco, co přivezeme my a nějak je to osloví, promluví k nim jiný typ umění. Nebo prostě přijdou na výstavu nebo na představení s dětmi nebo na nějaké další akce, že tahle synergie bude mít nějakou sílu" (Denisa Václavová, Čtyři dny)

Seznámili jsme se s cíli, očekáváními, obavami i plány představitelů galaktických organizací. Nyní se spolu s kolegy z výzkumné agentury STEM podíváme na Háje, jak jejich obyvatelé vnímají okolí Galaxie, jak v místě tráví svůj volný čas, jak hodnotí kulturní nabídku a jaká očekávání ve vztahu ke Galaxii mezi nimi panují.

TERÉNNÍ ŠETŘENÍ V LOKALITĚ

Následující kapitola je vstupním reportem z prvního ze tří kvalitativních šetření, která proběhnou na sídlišti Háje v časovém rozmezí od léta 2025 do podzimu 2026 (respektive do jara 2027 v návaznosti na termín provozu Kulturní stanice Galaxie). Jejich hlavním účelem je zmapovat dopad tohoto projektu na danou lokalitu a popsat postoje místního obyvatelstva k projektu i stávající či nové kulturní nabídce.

Vstupní šetření proběhlo v červnu 2025 ještě před zahájením provozu Galaxie a mělo za cíl popsat tři tematické okruhy:

1. Současný stav – zmapovat způsob užívání prostoru místním obyvatelstvem a dalšími uživateli dané lokality a možnosti kulturního využití v lokalitě (jak se na Hájích žije, kde lidé tráví čas a jakým způsobem, kam chodí za kulturou, co lokalitě podle dotázaných chybí a v čem vidí její pozitiva)
2. Kulturní stanice Galaxie – vztah k budově bývalého multiplexu Galaxie, očekávání, obavy a postoje k plánovanému projektu (povědomí o projektu, typ kulturní poptávky)
3. Postoje nepublika – identifikovat bariéry a potenciální možnosti, jak ke kulturnímu programu přivést i současné nepublikum

METODOLOGIE

Polostrukturované rozhovory

Kvalitativní šetření probíhalo formou terénního průzkumu přímo v lokalitě sídliště Háje, v bezprostředním okolí multiplexu Galaxie. V rámci dvou pracovních a jednoho víkendového dne jsme si na sídlišti povídali s lidmi, kteří v daný moment místem procházeli nebo tu trávili volný čas. Polostrukturované rozhovory nad setem otázek přímo v řešené lokalitě poskytují individuální přístup, v rámci kterého lze zachytit širší škálu uživatelů a uživatelů prostoru (včetně dětí, teenagerů, lidí s handicapem či lidí ze sociálně znevýhodněného prostředí ...) a umožní doslova poukazovat na konkrétní pozitiva i negativa prostoru, stejně jako definovat konkrétní hodnoty a problémy daného místa. Je dobré zdůraznit, že šetření tak nenabízí kvantitativní data, která by reprezentovala postoje obyvatel celé lokality, ale hlubší pohled pro přemýšlení o daném tématu založený na pestré škále respondentů.

Obrázek 6 Přibližný rozsah území, na kterém probíhalo terénní šetření

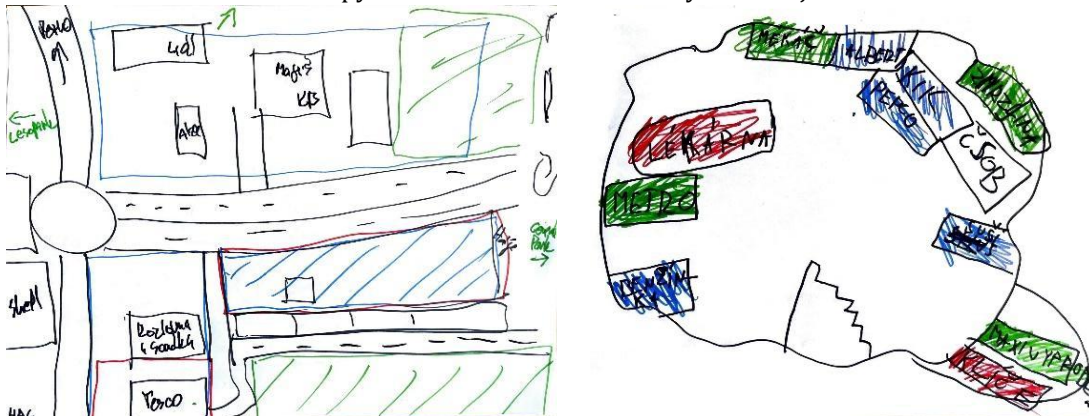

Zdroj: Vlastní zpracování na základě open source mapových podkladů.

Mentální mapy

Rozhovory jsme doplnili kreslením mentálních map, skrze které mohou oslovení předat často i těžko verbalizovatelné nebo nevědomé informace. Jak se v prostoru obvykle pohybují, která místa považují za důležitá a která naopak přehlíží (v prostoru pro ně „neexistují“), kde to mají rádi (zelená barva) a co považují v lokalitě za problematické (červená barva). Pro účely tohoto projektu nám mentální mapy nesloužily jako analytický nástroj, ale jako „rozechřívací“ aktivita, ice breaker, díky kterému se lidé lépe zasoustředili na téma rozhovoru a uvolnili případný stres z nečekaného oslovení. To umožnilo získat informace, které lze považovat za datově zajímavější a konkrétnější.

Obrázek 7 Mentální mapy okolí Galaxie nakreslené obyvateli Hájů.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě terénního šetření.

Celkem jsme mluvili s 65 lidmi ve věkovém rozmezí 9-70 let včetně lidí na vozíku, se slepeckou holí, nízkopříjmových či zástupců národnostních menšin (Ukrajina), starousedlíků, novousedlíků, místních i lidí z jiných částí Jižního města.

Kromě toho jsme vedli rozhovory také se 7 provozovateli a zaměstnanci místních provozoven a gastro podniků (konkrétně restaurace Koulovna a Stodola, stánky rychlého občerstvení Minit a Doner Kebab v bezprostřední blízkosti vstupu do metra, hospoda Hájenka, vietnamská restaurace Fu Man Lou v budově Galaxie, Cukrárna Amarilis), kterých jsme se ptali na jejich současný provoz, skladbu zákazníků a očekávání od provozu Kulturní stanice Galaxie.

SOUČASNÝ STAV

CHARAKTER LOKALITY – POZITIVA

„Tak já si myslím, že to tady sice není nejhezčí, ale má to svůj charakter.“ (muž, 16 let)

„Bydlela jsem na všech možných místech a tady je to asi nejlepší.“ (žena, 30 let)

„Vyjdu z baráku a můžu tu různě zabloudit mezi paneláky. Člověk tu žije celý život a stejně se tu pořád může ztratit a vyjít třeba na poli nebo v lese, to je přece úžasný.“ (muž, 25 let)

Dostupnost a občanská vybavenost

Obchody a služby byly až na několik výjimek hodnoceny jako dostatečné či dokonce nadprůměrné, případně satureované nedalekým OC Westfield Chodov. Lidé hodnotili kladně i dostupnost lékařské péče a nabídku volnočasových aktivit a kroužků pro děti (DDM, Komunitní centrum Matky Terezy, sportovní kluby apod.), stejně jako dostupnost škol a školek v lokalitě. Zaznívaly věty jako *„tady je opravdu všechno, co člověk potřebuje“*, *„člověk nikam nemusí jezdit“* nebo *„lepší život na Jižáku než v centru“*. Jako velké pozitivum oslovení zmiňovali blízkost metra a dopravní dostupnost do centra i mimo město. Především rodiny s malými dětmi a lidé důchodového věku sídliště hodnotili jako ideální místo pro život.

Příroda a volnočasové využití

Blízkost přírody (Milíčovský les a rybník, Hostivařská přehrada, Hostivařský lesopark) a obecně dostatek zelených ploch v bezprostřední blízkosti sídliště s bohatou faunou i florou (srnky, labutě, kachny, ...) je podle většiny oslovených jeden z největších benefitů lokality. Poskytuje řadu příležitostí pro volnočasové aktivity (běhání, kolo, koloběžky, koupání, bruslení) a propojuje Háje s jinými částmi Prahy infrastrukturou pěších cest a cyklostezek (např. oslovení zmiňovali, že v zeleni se dá dojít až k Průhonickému parku).

Co se týče zelených ploch na samotném sídlišti, lidé kvitují nadprůměrné množství hřišť pro malé děti a multifunkční Centrální park. Velkou rovnou plochu považují za *„bezpečný prostor“*, který využívají na cvičení, grilování, jízdu na kole a in-line bruslích (*„děti se tu učí jezdit“*), pouštění draků, v zimě na sáňkování na „haldách“. Druhým oblíbeným prostorem je skatepark v ulici U Modré školy. Velký volný prostor pro děti i rodiče, který v průběhu týdne není příliš vytížený, ale o víkendu značně využívaný, v průběhu roku dočasně hostí i kluziště nebo cirkus. Oslovení teenageři kvitují přítomnost toalet.

Developer vs. zajíci / zeleň na sídlišti

Samotná zeleň sídliště byla vnímána rozporuplně. Oslovení berou trávníky, keře, houštiny a stromy na sídlišti jako *„drahocenné a hodné ochrany“*, všímají si jejich pozitivního vlivu na klima sídliště i biodiverzity, kterou na sídlišti přináší (zajíci, hmyz, ptactvo) a bojí se zabírání zelených ploch na úkor výstavby nových domů. Zároveň upozorňují na to, že zeleň je zanedbaná a neudržovaná – zasahuje do chodníků a vytváří pocitově nebezpečná zákoutí (*„je to tady jako v pralese“*). Velkým tématem je pak sekání trávy – některým neposekaná tráva vadí (*„nevypadá to hezky, nikdo se o to tady nestará“*), jiní naopak brojí proti jejímu sekání ve jméno hmyzu a klimatu.

Atmosféra a komunita

Řada dotázaných jako jednu z hlavních kvalit sídliště vyzdvihovala ticho a klid, který na sídlišti panuje. Někteří si cení volných prostorů *„na nadechnutí“*, které např. v centru města nelze najít a vnímají *„větší svobodu na periferii“*, při které *„můžete jít kamkoli a trochu zabloudit“*. Sídliště podle oslovených umožňuje zažít rodinnou a přátelskou pospolitost i anonymitu.

CO BY ŠLO ZLEPŠIT A CO LOKALITĚ CHYBÍ – VÝZVY

„Být senior na Hájích musí být super. Zapomíná se na mladší lidi.“ (žena, 25 let)

Tohle sídliště není pro mladý

Řada lidí zmiňovala, že nabídka aktivit a akcí se zaměřuje především na lidi důchodového věku, případně na rodiny s malými dětmi. To, že se nabídka na mladé a produktivní nezaměřuje, může mít jednoduchou logiku – zatímco mladší a „flexibilnější“ ročníky si za aktivitami a akcemi bez větších obtíží dojedou, senioři a rodiče s malými dětmi spíše ne. To ale nabídku zaměřenou specificky na ně neospravedlňuje – trávit čas v místě bydliště posiluje vztah k místu a občanskou angažovanost v lokalitě. S tím pak souvisí i větší péče o místo a zájem o jeho potenciální rozvoj.

Okolí metra a „pavlač“

Okolí stanice metra Háje představuje jedno z nejproblematictějších míst v celé lokalitě. Ačkoli jde o uzel, kterým musí denně projít velké množství lidí a kde je koncentrovaná řada obchodů a služeb, samotný veřejný prostor působí zanedbaně a nese silně negativní konotace.

Klíčovým problémem je především přítomnost lidí bez domova a osob se závislostí, kteří obsazují prostor kolem obchodního centra či u vstupů do metra. Zároveň je okolí metra a přilehlé „pavlače“ podle oslovených špinavé, zapáchá a celkově v lidech vyvolává pocit nebezpečí, což místní odrazuje od delšího pobytu v tomto prostoru. Lidé si stěžují i na páchnoucí kanály, propadlé chodníky a celkovou zanedbanost hlavní ulice i okolních budov. Přidává se i problém s nedostatkem odpadkových košů a absencí pravidelné údržby.

Dalším zásadním nedostatkem je podle některých samotná architektonická koncepce prostoru. Chybí zde přirozené náměstí či centrální plocha, kde by se lidé mohli setkávat. Současná „pavlač“ se zastřešeným koridorem obchůdků zůstává nevyužitá, přestože jde o frekventované místo přímo navázané na obytné domy. Celý prostor tak funguje pouze jako průchozí koridor, lidé jím procházejí, ale nezůstávají zde – což je škoda. Jedná se o místo s vysokým potenciálem, u kterého se bohužel pouze stále více prohlubuje jeho „image“ zanedbaného a problematického místa.

Obrázek 8 Mentální mapy okolí Galaxie nakreslené obyvateli Hájů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě terénního šetření.

Možnosti řešení se podle dotázaných nabízejí ve více rovinách. V první řadě by pomohlo zvýšit dohled a pořádek – jak prostřednictvím pravidelné údržby a posílením čistoty (odpadkové koše, oprava chodníků, likvidace zápachu z kanálů), tak častější přítomností policie. Druhým krokem by měla být úprava veřejného prostoru v okolí metra, centrálního náměstíčka před Galaxií a samotné „pavlače“ tak, aby působil přívětivě a poskytoval důstojné zázemí pro každodenní využívání různými věkovými i sociálními skupinami.

Nostalgie po sounáležitosti

Atmosféra sídliště je v očích některých obyvatel poznamenána ztrátou pospolitosti a komunitního života, který si pamatují z „dřívějších let“, kdy Jižní Město zažívalo populační boom a sídliště bylo vnímáno jako živé a soudržné prostředí. Postupné změny skladby obyvatelstva – zejména na přelomu tisíciletí, kdy se velká část bytů začala pronajímat a přibýlo nových obyvatel z odlišného kulturního prostředí – však vedly podle části starousedlíků k odcizení a oslabení vztahů. Nostalgie po „starých časech“ se tak pojí i s kritikou oslabené sounáležitosti a narůstající sociální distance.

„Změnila se skladba obyvatelstva, teď tady samozřejmě převažují Ukrajinci a je cítit nenávist ve vzduchu. Vždyť oni jsou jiná kultura, mají jiné tradice, vždyť ani toho Ježíška neslaví.“ (muž, 55 let)

Možnosti, jak tuto situaci řešit, se přirozeně nabízejí v oblasti veřejného prostoru a komunitního života. Obyvatelé sami upozorňují na nevyužité plochy, které by mohly být proměněny v místa setkávání různých věkových i sociálních skupin – například plácek vhodný pro komunitní akce, dětské hry nebo sousedské posezení. Zlepšení by mohla přinést i drobná opatření jako instalace více laviček či venkovních stolů, které podporují spontánní kontakt mezi lidmi a vytvářejí prostor pro budování sousedských vazeb. Obecně lze tedy říci, že nostalgie po „starých časech“ neznamena jen stesk po minulosti, ale také volání po aktivní snaze znovu posílit komunitní charakter sídliště a dát lidem příležitost sdílet veřejný prostor. Ostatně – právě to je nejlepší prevencí vzniku potenciálně konfliktních situací a jiných patologických jevů.

Prostory pro teens a mladé dospělé

Zatímco menší děti mají dle oslovených k dispozici na české poměry nebývale velkou řadu hřišť, pro věkovou skupinu dětí a mladistvých od zhruba 10 let výše zde chybí adekvátní zázemí – na sídlišti vidíme velký deficit prostor a aktivit pro starší děti, teenagery i mladé dospělé. Výsledkem je, že z vnějšího pohledu dospívající často tráví čas „bezcílným poflakováním“ nebo posedávají na místech, která k tomu nejsou primárně určena – například na dětských hřištích či pod okny obytných domů. To vyvolává určité mezigenerační napětí a pouze utvrzuje mladé a dospívající ve vnímání prostoru jako nepřátelského k jejich potřebám. Důsledky toho není asi třeba zmiňovat – ztráta vztahu k místu, kde žijí, nezáměr o jeho péči a rozvoj a v konečném důsledku i nezáměr o věci veřejné a rozvoj patologických jevů (útěk do online reality nebo vandalismus).

Oslovení napříč generacemi se shodují na nutnosti vytvářet více možností využití – a to jak venkovních sportovišť a míst k aktivnímu trávení volného času (např. kvalitní venkovní koupaliště), tak i vnitřních prostor komunitního charakteru, ve kterých by šlo trávit čas za jakéhokoli počasí a především zdarma. Chybí místa, kde by mladí mohli jen tak pobýt, hrát fotbálek, číst si, učit se nebo pořádat svoje akce.

Konkrétně se pak objevovala poptávka po větším a kvalitnějším skateparku („jako je na Gutovce“), parkurovém nebo softballovém hřišti, velkých venkovních trampolínách, vnitřních prostorech, které by bylo možné pronajmout na sportovní kurzy, atletickém stadionu či po modernizaci stávajícího skateparku u Modré školy. Tam by oslovení teenageři uvítali lepší povrch, více stínu (stromy nebo zastíňovací plachty) a větší množství herních či cvičebních prvků.

Bezbariérovost v nejširším slova smyslu (fyzická i psychická)

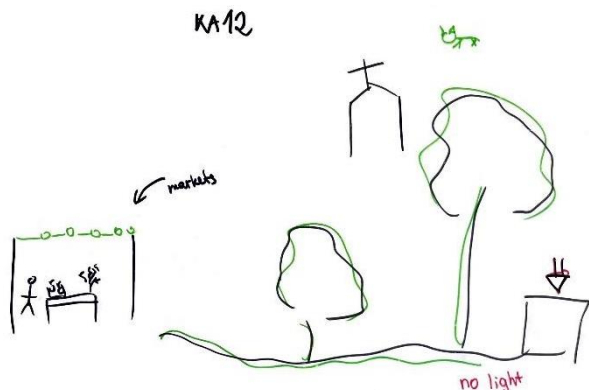
Celková přístupnost veřejného prostoru představuje na sídlišti zásadní problém, který významně ovlivňuje kvalitu života lidí, které lze označit jako zranitelné – starších, osob s pohybovým omezením, rodičů s malými dětmi apod. Obyvatelé upozorňují, že chybí bezbariérové nájezdy do domů i na chodníky, což nutí např. lidi na vozíku složitě objíždět celé bloky. Podobné obtíže vznikají i při cestě do metra, kde je výtah dostupný jen z jedné strany. Výrazným problémem je i špatný stav chodníků – jsou propadlé, plné děr a v zimě se mění na nebezpečná „kluziště“.

„I zdatní lidé tady padají jako mouchy!“ (žena, 70 let)

Dalším slabým místem infrastruktury je nedostatek míst k sezení, a především absence veřejných toalet. Oba tyto aspekty jsou přitom klíčové pro skupiny lidí, kteří se hůře pohybují, potřebují

častější odpočinek nebo hygienické zázemí (nejen staří nebo nemocní lidé, ale i těhotné ženy, rodiče s malými dětmi apod.) a jejich zajištění jim umožní výrazně prodloužit čas trávený ve veřejném prostoru.

Obrázek 9 Mentální mapy okolí Galaxie nakreslené obyvateli Hájů.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě terénního šetření.

Bariérovost prostoru může způsobit i nedostatečné osvětlení jak do počtu lamp, tak do intenzity světla. Na to upozorňovaly převážně ženy a dívky v souvislosti s prostorem Centrálního parku. Zmiňovaly, že se tudy večer bojí chodit samotné a uvítaly by větší množství venkovního osvětlení. „Parkem jsem několikrát utíkala, bála jsem se, chtělo by to víc lamp a kamer.“ (žena, 20 – 25 let)

Pro zajištění bezbariérovosti prostoru by tak v ideálním případě bylo vhodné plošně na sídlišti doplnit nájezdy na chodníky, posílit stávající síť laviček a možností venkovního zastavení, vybudovat alespoň minimální infrastrukturu veřejných toalet a zrevidovat veřejné osvětlení. Je na místě říct, že díky těmto opatřením nejen posílíme samostatnost zranitelných skupin obyvatel při pohybu po lokalitě, ale posílíme i jejich pocit důstojnosti a plnohodnotného postavení v rámci veřejného prostoru.

Zahušťování, doprava a velké množství aut

Nové výstavby jsme se dotkli již v tématu zeleně na sídlišti. Obyvatelé ji kritizují ale nejen proto, že přispívá k zahušťování sídliště a vytlačování zeleně – panuje u nich nedůvěra vůči úřadům a způsobu, jakým plánují další rozvoj sídliště. Oslovení mají pocit, že se nové domy staví bez ohledu na kvalitu života stávajících obyvatel, bez větších koncepčních rozvah např. na dostupnost škol či zdravotní péče.

Nová výstavba přináší nárůst počtu obyvatel a automobilů v lokalitě, jejíž obyvatelé považují dopravní situaci na sídlišti za jeden z hlavních problémů. Obyvatelé upozorňují zejména na akutní nedostatek parkovacích míst – ulice jsou přeplněné, auta parkují nahodile a současné kapacity nedostačují. Jako jedno z možných řešení se nabízí výstavba parkovacího domu, který by nabízel dostupné ceny a odlehčil tlak na veřejný prostor.

Vedle automobilové dopravy ale v lokalitě rezonovalo i téma alternativní mobility. Část obyvatel zdůrazňuje význam cyklodopravy, která by mohla částečně ulevit přetíženým komunikacím. Přestože se v posledních letech situace z jejich pohledu subjektivně zlepšila a přibýlo cyklopruhů, stále chybí kvalitní a navazující infrastruktura – například cyklostezka vedoucí kolem Hostivařské přehrady je ve špatném stavu a vyžaduje rekonstrukci.

Celkově se tedy ukazuje, že řešení dopravní situace podle oslovených na sídlišti musí být komplexní: kombinovat výstavbu nových parkovacích kapacit s podporou cyklodopravy a dalších udržitelných forem mobility. Tím by se snížil tlak na automobilovou dopravu, zlepšila prostupnost lokality a posílila kvalita života místních.

Gastro scéna na Jižáku

Zatímco část obyvatel považuje nabídku za dostatečnou a oceňuje zejména Opatovské terasy, jiní upozorňují na celkově nízkou kvalitu místních restaurací a kaváren. Nejčastěji zaznívá, že v lokalitě chybí běžná jídelna nebo podnik, kam by si lidé mohli zajít na rychlý a cenově dostupný oběd („polední meníčka“) během pracovní doby. Dalším problémem je nedostatek příjemných hospod, které by byly přívětivé i pro rodiny s dětmi a disponovaly zahrádkami, které by nebyly vměstnány mezi zaparkovaná auta. Za velké zlepšení by místní považovali přítomnost občerstvení v Centrálním parku (např. formou sezónního food trucku, kiosku s kávou a zmrzlinou), který jinak nabízí ideální podmínky pro venkovní občerstvení.

Podnětů, které jsme nasbírali od veřejnosti je více, týkaly se obecně pobytové kvality veřejného prostoru a konkrétně lokality Centrálního parku, doplnění konkrétních druhů služeb a infrastruktury, jejich přehled uvádíme v příloze této výzkumné zprávy. Z rozhovorů s oslovenými lidmi dále vyplynulo několik zajímavých témat a nápadů, která by někteří oslovení rádi na sídlišti realizovali, stejně jako několik míst, jež z pozorování lokality i rozhovorů vyšla jako potenciálně rozvojová. Protože by byla škoda je nesdílet, přidáváme do přílohy jejich stručný soupis včetně fotografií a jejich lokalizace v mapě.

STÁVAJÍCÍ MOŽNOSTI KULTURNÍHO VYŽITÍ V LOKALITĚ

„Tady na Hájích jsou spíš takové ty bowlingy, fitness a hospody. Spíš takové ty klasiky, sejít se s přáteli, pokecat a dát si pívko.“ (muž, 42 let)

„Tady se dá jenom bydlet. Jakmile nastane pátek, mizíme na chatu.“ (žena, 50 let)

„Když mají lidi zájem, je to dobrý – každý tady dostane, co potřebuje. Ale do divadla musíte do centra!“ (žena, 65 let)

„Jižní Město a kultura? To moc nejde k sobě.“ (muž, 40–50 let)

Na otázku *„Kam se dá na Hájích zajít za kulturou?“* nejčastěji zaznívalo, že kultura na Hájích buď není, úplně chybí nebo je výrazně nedostatečná. Pouze sporadicky zaznívaly názory, že na Hájích je kulturní nabídka dostatečná, často se ale jednalo o pojetí kultury v širším slova smyslu jako trávení volného času (sportování, trhy apod.) Většina dotázaných proto zmiňovala, že pokud kulturu v uměleckém slova smyslu vyhledává, dojíždí za ní především do centra Prahy, které je díky metru dobře dosažitelné.

„Za mě je Jižní Město úplně mrtvé. Lidi musí jet buď do centra, nebo naopak ven z města.“ (muž, 28 let)

Část lidí zmiňovala také, že návštěvu nějaké kulturní akce mají spojenou s „výletem do centra“, případně že jdou za kulturou s přáteli, kteří bydlí v jiných částech Prahy, takže volí taková místa, která jsou „na půl cesty“ pro všechny. To ale ukazuje, že Háje nejsou vnímány jako přirozený bod setkávání pro jakékoli kulturní nebo společenské aktivity.

Stávající kulturní nabídka – pokud je pro oslovené zaznamenatelná – je stejně jako výše zmiňované volnočasové aktivity – podle oslovených příliš zaměřená na rodiny s dětmi a seniory, kteří se ale často do centra hlavně ve večerních hodinách bojí jezdit. Někteří stávající kulturní nabídku hodnotí jako „vesnickou“. Pro mladé a pracující dospělé se v lokalitě dle oslovených kulturní aktivity prakticky nenabízejí – kluby a diskotéky byly v minulosti zavřeny a do dneška přetrvává spíše kultura „hospodská“.

„Tady se jít ani nikam nedá, jsou tady jenom hospody a les.“ (žena, 20–25 let)

To posiluje dojem, že Jižní Město je pro mladší generace kulturně „mrtvé“ a funguje spíše jako rezidenční zázemí s nutností dojíždět za kulturou jinde.

Chodovská tvrz a Kulturní centrum Zahrada

Trochu to působilo, jako kdyby Chodovská tvrz i KC Zahrada byly bájnými místy, o kterých každý někdy slyšel, ale málokdo je opravdu navštívil. A pokud ano, tak v blíže nespecifikovaných dávných dobách. Ti, kteří se rozpomněli, nejčastěji zabrousili do školních let, svateb svých známých nebo vítání občánků. Obecně si místo spojují s koncerty, komorními hudebními vystoupeními, výstavami, občasným letním kinem a akcemi pro děti. Někteří oslovení tvrz oceňují jako udržované a příjemné místo vhodné k procházkám. Tak jako tak ale kulturní program přitahuje opět hlavně seniory nebo dětské publikum, kteří sem více či méně pravidelně chodí. Pro mladší generace je toto místo mírně řečeno méně atraktivní – pokud ho nepoznali v rámci školních výletů, spojují si ho s většími akcemi jako např. Dny Prahy 11. Program podle oslovených působí nezajímavě a nedokáže je přilákat.

„Ta kulturní nabídka je pro mě úplně mimo, ani to nesleduju.“ (muž, 30–35 let)

Lze tedy říct, že tvrz je určitým způsobem vnímána jako důležité kulturní centrum, která má potenciál, ale jeho nabídka je v současné době příliš úzce profilovaná a nepokrývá ani zdaleka spektrum zájmů místních. Pokud by se podařilo rozšířit a zatraktivnit program – například směrem k dospívajícím či dospělým obyvatelům v produktivním věku – mohla by Chodovská tvrz aspirovat na to stát se skutečným centrem kulturního života na sídlišti.

Pokud byla Chodovská tvrz více méně známým místem, KC Zahrada byla místem většinově neznámým. Zatímco Chodovskou tvrz lidé alespoň sami od sebe pojmenovávali (ne vždy konkrétním názvem, ale alespoň odkazováním ve stylu „tamtím směrem je takové místo, kde se něco děje“), KC Zahradu až na dvě paní důchodového věku nikdo sám od sebe nezmínil, řada lidí ani nevěděla, o jaké místo se jedná a kde přesně je. Důvody, proč tomu tak je, zazněly dva – jedním z nich je složitá dostupnost ze samotných Hájů (*„Je to daleko, musíte 2x přestupovat, než se tam dostanete.“* – žena, 65 let), druhým pak vizuálně nepřívětivý vstup, příliš velká fyzická bariéra neznámé instituce (*„Jednou jsem kolem toho šel. Nenašel jsem odvahu vejít dovnitř, nepřišel jsem si tam vítaný, označení branky bylo takové zvláštní, neviděl jsem tam nikde žádné lidi, vůbec nebylo zřejmé, jestli mají zavřeno nebo otevřeno ...prostě divný.“* – muž, 30–35 let)

Kromě Chodovské tvrze a KC Zahrada, které v rámci kulturního využití hrají spíše menší roli, oslovení zmiňovali řadu dalších míst či akcí (komunitní centra, akce ve veřejném prostoru a další), která lze brát jako výchozí body promýšlení dalších kulturních aktivit v lokalitě, případně na ně lze navázat nebo s nimi (spolu)pracovat – jejich přehled je součástí přílohy.

KULTURNÍ STANICE GALAXIE

VZTAH K BÝVALÉ BUDOVĚ MULTIPLEXU GALAXIE (PAMĚŤ MÍSTA)

Bývalý multiplex Galaxie většina dotázaných navštívila, jeho fungování si pamatuje a má s ním spojeny pozitivní vzpomínky – na kino samotné i na místní pizzerii, která zde fungovala. Jedná se tedy o známý prostor, se kterým si místní pojí řadu vzpomínek. Podle mnohých to během fungování kina na sídlišti *„normálně žilo“*, dalo se zajít na film či posedět. Nostalgie po Galaxii je logicky patrnější spíše u starších generací, ale výhodou je, že její fungování pamatují i velmi mladí lidé (dnešní teenageři), kteří sem chodili jako děti – paměť místa jde tedy průřezově skrze všechny věkové skupiny. To zvyšuje šanci, že na případný nový kulturní program dorazí, protože bariéra neznámé instituce zde de facto neexistuje. Faktem sice zůstává, že negativní zkušenosti z posledních let – zanedbanost, nepořádek, přítomnost „divných lidí“ či zvěsti o napadení – původně pozitivní obraz místa přebíjí a Galaxie je dnes vnímána spíše jako nevyužitý a neatraktivní průchod, pokud by ale našla smysluplné využití, mohla by se znovu stát přirozeným centrem života na sídlišti. Je potřeba říct, že v diskuzích se objevoval i radikálnější názor, který navrhoval budovu zbourat a postavit na jejím místě něco zcela nového.

Celkově se tak vztah ke Galaxii pohybuje mezi nostalgií po „starých časech“ a frustrací z její současné podoby. Obyvatelé se shodují, že dnešní stav je neudržitelný a prostor by si zasloužil novou, jasně definovanou funkci. Málokdo by se přikláněl k výstavbě nových bytů, protože lokalita již teď trpí nadměrným zahušťováním, velká část lidí by uvítala, kdyby funkce místa zůstala stejná a v Galaxii se opět odehrával kulturní program (více v kapitole věnované kulturní poptávce).

KULTURNÍ STANICE GALAXIE - POSTOJE K PLÁNOVANÉMU PROJEKTU

„Dejvické divadlo? To mi ten boj o lístky za to nestojí.“ (žena, 50 let)

„Divadlo je lepší než kino!“ (žena, 40 let)

„Lidi, co chodí do divadla, jsou nafoukanci, ne všichni teda, a študáci, a ti si to možná rozmyslí sem chodit, když to tady uvidí.“ (muž, 45 let)

„To asi nedají, tohle je „periférka“, představte si, že jedete na Háje za kulturou (smích).“ (muž, 50 let)

„Mamka se těší na Shakespeara!“ (kluk, 13 let)

„Je iluze, že uděláte z Jižního města najednou kreativní prostor, ten je jinde. Tady bolševici udělali noclehárny, králíkárný.“ (muž, 75 let)

„Byty jsou sice potřeba, ale to, o čem tady mluvíme [Kulturní stanice Galaxie, multifunkční prostor] by mi přišlo lepší.“ (kluk, 16 let)

Povědomí o projektu

Určité povědomí o projektu Kulturní stanice mezi oslovenými na Hájích v červnu tohoto roku existovalo a dalo by se říct, že je lze rozdělit do tří skupin – na dobře informované, kteří se těší a plánují se aktivně programu účastnit, na ty, kteří „něco zaslechli“, mají potuchu o tom, že by „tu mělo být nějaký divadlo“, ale více informací nemají, a na ty, kteří o projektu vůbec neslyšeli. Co do počtu převažuje skupina spíše/úplně informovaných a jednoznačně u drtivé většiny převládá velmi pozitivní přijetí projektu.

Co se týče informačních kanálů, část lidí projekt zná především díky sociálním sítím (zejména místním aktivním facebookovým skupinám), přes známé v každodenních situacích (např. ve školce, v nehtovém studiu) nebo prostřednictvím časopisu Klíč MČ Prahy 11.

Ti, kteří o projektu nevědí, často považují za vhodný způsob komunikace tradiční, offline formy komunikace – viditelné plakáty, letáky nebo vývěsní tabule/nástěnky v okolí Galaxie. Za zmínku stojí, že mezi zastánci „offline“ komunikace nebyli pouze starší lidé, ale také ti, kteří jsou vytížení prací či péčí a nemají čas sociální sítě ani časopisy sledovat. Ideální formou komunikace projektu a jeho programu tak, aby se dostala k různým věkovým i sociálním skupinám, by tedy podle dotázaných byla kombinace online a offline kanálů.

Očekávání

Jsou veliká. Lidé oceňují především možnost nemuset dojíždět za kulturou do centra Prahy, což nezmiňovali pouze rodiče s dětmi či starší obyvatelé, kteří cestování do centra vnímají jako bariéru, ale také lidé v produktivním věku nebo ti, kteří do Prahy dojíždí z okolních obcí.

„Je příjemný projít se a pak jít do kina nebo divadla a nemuset složitě řešit spoje a jak se v noci dostat domů. Jezdím sem za přítelkyní z Jižních Čech a tohle divadlo budu mít mnohem blíž, než když by bylo v centru.“ (muž, 25 let)

„Určitě by mě to lákalo, mít to rovnou u baráku!“ (muž, 40–50 let)

„Možnost mít jedno divadlo přímo tady na Hájích by byla fajn. Co jsme rodiče, už se nám nechce tolik ponocovat a dostávat se domů pozdě v noci z centra. To by mohla ocenit spousta lidí tady.“ (muž, 44 let)

„Kamarádi za mnou na Háje moc nechtějí jezdit, ale dovedu si představit, že kdyby tu vzniklo něco kreativního, mohlo by se to změnit.“ (žena, 21 let)

Pozitivně rezonuje také myšlenka, že by Kulturní stanice mohla nabídnout program pro mnohem širší škálu skupin obyvatel, co do věku a žánru a mohla by tak vhodně doplnit stávající nedostačující kulturní nabídku. Někteří vidí v projektu příležitost pro oživení celého místa – nejen díky kulturnímu programu, ale také prostřednictvím kavárny či dopadu na okolní restaurace a hospody. Mladší generace oceňuje i možnost setkávání a potenciální zvýšení atraktivity místa pro návštěvníky z jiných částí Prahy.

Obavy

Nebyly velké. Několik lidí zmiňovalo, že návštěvu kulturní akce mají spojenou s výletem do centra a procházkou po „staré Praze“ a vyjadřovalo pochybnosti, že kultura do lokality „nezapadne“, protože obyvatelé Jižního Města na ni nejsou zvyklí, případně že přiláká návštěvníky a návštěvnice spíše z jiných částí Prahy než z Hájů samotných.

„Lidi z Hájů to tady 40 let neměli [kulturu], takže jim to bude jedno, že tady něco najednou je. Mělo by se to spíše zbourat. Tak jim držím palce, aby tam měli narváno.“ (muž, 50-60 let)

Určitá část lidí byla k celému projektu skeptická a nevěřila, že opravdu vznikne – dlouhodobé sliby bez viditelných výsledků v místních výrazně snížily důvěru v celý projekt. Z ranku praktických problémů byla zmiňována dostupnost i distribuce vstupenek, která nyní probíhá převážně online, což může být bariérou nejen pro starší generace, ale i lidi ze sociálně znevýhodněného prostředí, nemluvě o skutečnosti, že na určitou část programu (Dejvické divadlo) jsou lístky nedostupné několik měsíců dopředu. Objevuje se proto návrh vyhradit určitou část lístků přímo pro místní – například fyzickým prodejem na místě nebo formou předplatitelských balíčků.

„Škoda, že lístky se pořád dají koupit jen přes internet. To není ideální pro starší generace a nemá to žádnou výhodu pro místní.“ (muž, 42 let)

Ani v jednom případě nezazněly obavy týkající se zvýšeného pohybu osob, hluku či nepořádku a je dobré zdůraznit, že pozitivní očekávání a velká míra radosti z projektu výrazně převyšovaly nad skepticismem či obavami. Tak jako tak by tato velká očekávání, motivaci místních a naději na zlepšení kulturní nabídky Jižního města bylo dobré podpořit – ideálně tak, aby místní měli opravdu možnost plnohodnotně kulturu zažít. Prakticky doporučujeme posílit viditelnost projektu ve fyzickém prostoru sídliště (plakáty, letáky, vývěsní tabule) a zvážit, zda pro místní nepřipravit speciální možnosti, jak vstupenky získat (prodej na místě, část lístků vyhrazena pro obyvatelstvo sídliště, ...).

Názory provozovatelů gastro podniků

V rámci terénního šetření jsme mluvili také s provozovateli nebo zaměstnanci sedmi přilehlých restaurací, gastro podniků či stánků s rychlým občerstvením. Zaměřili jsme se výhradně na provozovny, které se nachází v prostoru od vstupu do metra Háje k budově Galaxie a jejichž fungování tak může být potenciálně projektem Kulturní stanice ovlivněno (seznam a popis zahrnutých provozoven najdete v příloze). Jejich informovanost o projektu a s ním spojená očekávání se velmi liší. Vychází zejména z předchozích zkušeností z dob, kdy bylo v provozu multikino a také z toho, zda považují cílovou skupinu „nové“ Galaxie za své potenciální hosty.

CO ZA KULTURNÍ NABÍDKU MÍSTNÍ POPTÁVAJÍ

Nejvýraznějším tématem je divadlo. Těžko říct, do jaké míry je poptávka po něm ovlivněna blízkou vidinou Kulturní stanice, ale nápad zřídit na Hájích divadlo byl mnohými oslovenými hodnocen jako „naprosto výborný“. Ať už byly motivace oslovených jakékoli, shodovali se na tom, že divadlo v lokalitě výrazně chybí a je pro místní aktuálně těžko dostupné. Zájem se vztahuje jak k činohře a

komediím (u části obyvatel jasná preference lehčích žánrů), tak i k muzikálům („*Bídníci každý den!*“) a programům pro mladší generace.

Kino – část oslovených kino na Hájích poptává, ale takové, které by mělo komornější a alternativnější podobu (jako např. Světozor, Aero), bylo cenově dostupnější a mohlo tak obstát v konkurenci k velkým multiplexům na Chodově, které jsou mnohými hodnoceny jako předražené, neosobní a nevkusné. Zároveň by se jim líbilo zřídit v lokalitě letní kino, např. v Centrálním parku. Padl dokonce nápad, že by se mohlo jednat o letní kino amerického stylu „drive-in cinema“, kde lidé sedí ve vlastních autech.

Významná část poptávky směřuje k hudbě a tanečním aktivitám. Obyvatelé by uvítali koncerty různých žánrů – od vážné hudby a komorních kvartet po rock, rap či pop, ale i folklórní cimbálovku. Především mladší věkové skupiny byly ve výčtu jmen konkrétnější – zmiňovali jména jako Viktor Sheen, Yzomandias, Ben Cristovao, Calin, Poletíme!, Švihadlo, Rytmus, Dorian aj. Pro mladší generace je zároveň důležité mít prostor i pro vlastní hudební tvorbu a stage pro vystoupení („*je tady Jižák klub, ale je malý*“). Taneční kurzy a kroužky jsou poptávány jak pro děti, tak pro dospělé, a část lidí by uvítala i taneční večery či diskotéky.

Mezi oslovenými se objevovala i poptávka po multifunkčním prostoru – sálu s kvalitním ozvučením, kde by se mohlo střídat divadlo, hudba, kino či jiné formy programu (debaty, vzdělávací přednášky, komunitní kluby, besedy s herci apod.). Zároveň lidé žádají, aby se na podobě i tvorbě programu mohli podílet sami místní – například návrhem vlastních aktivit do programu. Například dopoledne by mohl být prostor využit rodiči s malými dětmi či seniory, odpoledne teenagery, kteří potřebují vykrýt čas mezi kroužky nebo nechtějí trávit čas venku, a navečer kýmkoli, kdo o prostor projeví zájem (místní i profesionální produkce). Na prostor by mohl fungovat rezervační systém s vyhrazenými časy pro veřejnost, která by si místo mohla za symbolický poplatek pronajmout k vlastním aktivitám (oslavy, promítání, komunitní akce, kurzy pletení apod.), díky čemuž by se výrazně zvýšil pozitivní dopad na místní komunitu. Mezi další aktivity, které zazněly patří kouzelnické show, večery boxu, umělecké graffiti a muraly ve veřejném prostoru.

Kulturní poptávka sídlitě je tedy poměrně silná a různorodá a pohybuje se od tradičních forem (divadlo, kino, koncerty vážné hudby) přes aktuální hudební tvorbu a tanec až po komunitní a alternativní akce. Společným jmenovatelem je každopádně touha po lokální dostupnosti, menších a cenově přístupnějších formátech a větší participaci místních obyvatel.

POSTOJE NEPUBLIKA

V této kapitole se budeme věnovat bariérám pro návštěvu Galaxie a možnostem, jak ke kulturnímu programu přivést i současné “nepublikum”. Věkový nebo sociální profil typického zástupce nepublika na sídlišti Háje nelze jednoznačně z našeho terénního šetření určit. Podařilo se ale specifikovat několik opakujících se témat, která lidé sami označovali jako problematická, a možnosti, jak je alespoň částečně překonat.

Mezi nejčastěji zmiňované bariéry účasti na kultuře patří nízká atraktivita (či relevance) programu – akce jsou buď pro děti, nebo seniory, chybí nabídka pro teenagery a mladé dospělé i pestřejší škála žánrů. Další bariéru představuje „vysoký práh“ vstupu do institucí – obava, že kulturní zařízení je příliš formální, drahé či exkluzivní, pocit, že tento prostor nebo program „*není nic pro mě*“. Problémem je i nedostatečná informovanost – lidé o akcích často neví, pokud nejsou ve správných „sociálních bublinách“ nebo skupinách; informace o kulturních akcích z oficiálních zdrojů (např. Klíč) se často v záplavě ostatního textu ztrácí, případně je potřeba proaktivní vyhledávání konkrétních informací o kulturním dění na stránkách městské části – na což mnoho lidí nemá čas a kapacity. Pro určité skupiny představuje překážku vyšší cena vstupenek, případně chybějící zázemí – nedostatek hlídání dětí nebo bezbariérových přístupů pro lidi s handicapem.

Bariéry mohou být i časové – kolize s pracovní dobou či odjezdy na víkendy, nevhodné časy konání akcí.

Mezi možnosti, jak nepubliku pomoci patří “snížení prahu”, zaměření se na akce komunitního charakteru, např. jednoduchá, sousedská, komorní setkání a aktivity, u kterých se mohou sejít všichni bez ohledu na věk nebo sociální postavení (akce mezigenerační, mezi-sociální). Více než kdy jindy je zde důležitá nenucenost a ne-vytváření nároků (na vhodné oblečení, finance, čas). Většina oslovených lidí, které bylo možné zařadit do skupiny „nepublikum“, jednoznačně preferovala akce, které by se odehrávaly venku, tzn. v pro ně známém prostředí, které je přirozeně otevřené a vítající a nevyžaduje vstup do neznámého prostoru. Nejlepší pro začátek je akce, na kterou lidé mohou přijít v průběhu většího časového úseku a zůstat, jak dlouho je jim to příjemné, a participovat v míře, která je jim příjemná (od pozorování po úplné zapojení do aktivit). Postupně lze začít lidi vtahovat “dovnitř”. Lze také navázat na fungující program a místní tradice jako jsou Mikulášské, čarodějnice či dětské dny – využít osvědčených a známých formátů a rozvíjet je nebo se k nim připojit.

„Takové méně hogo fogo akce, prostě si jen společně někde sednout a povídat, budovat komunitu.“ (muž, 28 let)

Dalším doporučením je rozšíření programu pro cílové skupiny, které doposud nebyly dostatečně kulturně satureovány – mládež a mladé dospělé, lidé ze sociálně znevýhodněného prostředí, národnostní a etnické menšiny. S tím souvisí také cenová dostupnost, ideální jsou akce zdarma nebo maximálně do cca 400 Kč, s možností rodinných a jiných zvýhodněných vstupů. Účast rodičů lze podpořit zajištěním hlídání dětí a rodinně orientovaným programem. Ačkoli voláme po rozšíření nabídky pro jiné skupiny než rodiny s dětmi, i nadále je vhodné aktivity pro děti podporovat, protože skrze ně „dosáhneme“ de facto na všechny věkové kategorie kromě teenagerů (rodiče – mladé dospělé, produktivní věk, i seniorní prarodiče). Část nepublika představují lidé s handicapem a dalšími specifickými potřebami.

„Nevšiml jsem si, že by tu bylo něco pro vozíčkáře. Občas bych zašel do divadla, tak jestli se tam dostanu, do Galaxie bych zašel.“ (muž, 70 let, na vozíku)

Pomoci zapojení nepublika může lepší propagace kulturní nabídky ve veřejném prostoru²⁰ a také časová flexibilita, konkrétně zazněla poptávka po akcích v podvečer všedních dnů (po 17 hod.) a o víkendech.

„Čas tak, abychom to stíhali po práci a zase kvůli rannímu vstávání to nebylo moc pozdě, takže někdy mezi 17-18 hodinou ideál.“ (muž, 45 let)

„Koncerty ideálně tak od 17 hodin, které končí v 19 hodin. Stihneme oblíbený seriál a nikoho to večer neruší.“ (žena, 65 – 70 let)

²⁰ Poptávka byla po viditelných plakátech, letáčcích do schránek, spíše offline „do očí bijících“ variantách propagace než spoléhání na oficiální periodika nebo online formy sdělení.

SHRnutí A DOPORUČENí

Průběžná zpráva shrnuje výsledky výzkumu, který proběhl před zahájením provozu Kulturní stanice Galaxie na Hájích – zaměřuje se tedy na výchozí stav. Zaprvé, z pohledu představitelů kulturních organizací, které se do Galaxie chystají vstoupit se svým programem a kterých jsme se ptali na jejich cíle, očekávání, obavy a plány a také na spolupráci různorodých aktérů v rámci experimentu, kterým Galaxie je. Za druhé jsme se zaměřili na pohled místních obyvatel na vnímání veřejného prostoru v okolí Galaxie a jeho užívání, na hodnocení kulturní nabídky v lokalitě a na očekávání ve vztahu k obnovenému provozu Galaxie. Tyto dvě hlavní kapitoly doplňuje představení Jižního Města jako kontextu celého projektu. Nyní bychom v závěrečné kapitole rádi shrnuli dosavadní zjištění, formulovali doporučení pro hlavní adresáty průběžné výzkumné zprávy a představili plán pro další fáze výzkumu.

Terénní šetření ukázalo, že místní obyvatelé realizaci projektu Kulturní stanice Galaxie kvitují a na jeho realizaci se těší. Důvodem je aktuálně nedostatečná kulturní nabídka, která nepokrývá poptávku mnoha věkových i žánrových skupin a mnozí si od její realizace slibují oživení místa a změnu pohledu na sídliště Háje jako na periferii, na které se nic neděje. Pokud zazněly nějaké obavy, byly to spíše skeptické názory, které zpochybňovaly účast místních na novém kulturním programu.

Pohled na kulturní organizace zapojené do projektu Galaxie ukazuje, že jsou velmi různorodé, v čemž lze vidět klíčovou výhodu jejich seskupení. Navzájem se doplňují nejen z pohledu žánru či cílových skupin, ale také vzájemným vyvažováním svých silných stránek i slabin. Menší flexibilita v dramaturgii obou divadel je spojena s vyšší finanční stabilitou, zatímco ekonomickou křehkost nezávislých organizací vyvažuje jejich schopnost flexibilně reagovat na vnější podněty.

Různorodost ale přináší také složitou koordinaci, protože organizace mají odlišné zkušenosti, vnitřní procesy či postupy práce. Důležitým faktorem toho, jak se jim daří spolupracovat, jsou přátelské vztahy vedoucích představitelů organizací, které se propisují do kultury spolupráce zapojených týmů. Kromě vůle k dohodě a důrazu na empatii spojují galaktické organizace také touha zkusit něco nového a být otevřený výzvám, které přicházejí. Všichni se nacházejí v nějakém způsobem dynamické situaci, kdy buď stojí na začátku nového projektu (DanceConnected, DAMU) nebo chtějí výrazným impulsem své organizace “někam posunout” (Dejvické Divadlo, Minor, Čtyři dny). Současně ale nikdo z představitelů organizací zapojených do projektu není nováčkem ve svém oboru, všichni za sebou mají desítky let praxe. Právě kombinace zkušeností, energie spojené se změnou a dočasností projektu, dobrých osobních vztahů hlavních představitelů a empatické spolupráce zapojených týmů jsou velkou devizou projektu kulturní stanice Galaxie.

Můžeme v této rané fázi projektu již nabídnout nějaká doporučení? Z výše uvedeného je zřejmé, že se v případě Galaxie jedná o jedinečnou kombinaci aktérů, kterou nelze snadno zopakovat. Je však možné pro ni z pozice veřejného sektoru vytvářet podmínky. Současně je třeba mít na paměti riziko jisté exkluzivity takového spojení a aktivně podporovat zapojení dalších aktérů v rámci projektu, například prostřednictvím nastavení dotačního systému, který může podporovat či vyžadovat spolupráci s dalšími subjekty. Dalším tématem k zamyšlení je přizpůsobení systému podpory pro pilotní projekty charakteristické vysokou mírou nejistoty, ale s vysokým inovačním potenciálem.

Jaká doporučení lze formulovat pro galaktické organizace? Podmínkou relevance kulturního zařízení celoměstského významu sídlícího v rezidenční čtvrti mimo centrum města je znalost místního kontextu, pestrost programu a možností zapojení, přístupnost a dostupnost pro místní komunitu i pro další obyvatele města. Je tedy třeba vyvážit umělecký a v širokém slova smyslu kulturní rozměr Galaxie. Zatím lze říct, že zapojené organizace přistoupily zodpovědně k seznamování se s místním kontextem a přemýšlí i o dalších aspektech relevance programu a dostupnosti vstupenek pro místní obyvatele. Existuje také riziko, že se v rámci omezeného času

nepodaří naplnit plány na spolupráci s místními aktéry či komunitou. Výhodou je účast organizací, které se na tyto aktivity zaměřují, zejména DanceConnected.

Výrazným aspektem rozhovorů byla reflexivita zapojených aktérů, která by měla také přispívat k relevanci projektu. Představitelé galaktických organizací nechtějí slibovat nemožné, dělat osvětu nebo působit nabubřele jako ti, kdo přinášejí umění na periferii. Lze říci, že jdou “na Jižák” s ambicemi, ale i s pokorou a vědomí si výhod i úskalí dočasnosti kulturního centra Galaxie. Rizika, která vnímají, lze rozdělit na interní (jestli stihnou realizovat své plány nebo zda zvládnou zvýšenou zátěž) a na externí (jestli “přijdou lidé” - ať už jejich stávající diváci nebo místní obyvatelé). Konkrétní tipy lze najít v kapitole shrnující výsledky terénního šetření.

Mezi doporučení lze určitě zahrnout výše uvedené aspekty zapojení místních aktérů, zpřístupnění programu místní komunitě a vzhledem ke složité situaci veřejné debaty na Praze 11 určitě důraz na dostatečnou a otevřenou komunikaci.

Pro vedení MČ Praha 11 považujeme za důležité informace týkající se toho, jak obyvatelé vnímají veřejný prostor. Nejpálčivějším tématem se ukazuje téma revitalizace prostoru okolo metra a přilehlé pavlače a také tlak na postupující zahušťování sídliště další výstavbou, na kterou jsou navázány přidružené problémy s bující automobilovou dopravou a nedostačující stávající infrastrukturou občanské vybavenosti (školy, zdravotní péče).

S tím souvisí i budoucí využití parcely bývalého multiplexu Galaxie. Ačkoli jsme se tématu v rámci terénního šetření dotkli spíše okrajově, bylo zřejmé, že u oslovených převažovalo přání využít budoucí prostory opět ke kulturnímu či kulturně-komunitnímu účelu. Z rozhovorů s představiteli městské části víme, že na místě Galaxie kulturní infrastruktura nevznikne, ale plánuje se v bezprostřední blízkosti pod pracovním názvem “Divadlo Kotelna”. Zpětná vazba občanů tak může tomuto projektu dodat legitimitu a pomoci s jeho konkrétním nasměrováním.

Ideální by bylo najít takovou variantu využití, která bude udržitelná provozně i návštěvnický, tzn. nebude nabídkou konkurovat Chodovské tvrzi nebo multiplexu Chodov. Z poptávky místních zaznívalo, že by si v místě přáli multifunkční sál s variabilním uspořádáním prostoru, který lze v případě potřeby využít jak na kulturní akce (divadlo, komorní kino, koncerty), tak na sportovně-vzdělávací aktivity (taneční, kroužky pro děti, tréninky bojových sportů, cvičení, přednášky...). Dramaturgicky by se měl zaměřovat na to, aby mohl být využit v rámci celého dne i roku a v ideálním případě do jeho programu mohla aktivně promlouvat místní komunita.

A co bude dál?

Zkoumání kulturní stanice Galaxie, která zahájila provoz pro veřejnost 20. září 2025, pokračuje nyní výzkumem publika. Na jaro 2026 je plánováno další kolo terénního šetření v lokalitě Hájů, které se zaměří na to, jak místní obyvatelé vnímají “novou” Galaxii. Po skončení projektu (který se v současnosti pravděpodobně rýsuje na konec roku 2026) proběhnou závěrečné rozhovory s představiteli galaktických organizací a poslední kolo terénního šetření. Výsledky celého výzkumu shrne závěrečná zpráva, v níž výsledky výzkumu Galaxie doplní zkušenosti z relevantních zahraničních projektů.

PŘÍLOHY

Tato příloha shromažďuje konkrétní informace a doporučení, která vyplynula z terénního šetření, jež bylo v lokalitě Hájů realizováno jako součást první fáze výzkumu Kulturní stanice Galaxie. O zařazení do přílohy rozhodla míra detailu informací, kvůli níž by byla narušena plynulost textu průběžné zprávy. Současně však považujeme zde uvedená zjištění za důležitá a přínosná pro zapojené organizace či samosprávu.

PODNĚTY VEŘEJNOSTI K LOKALITĚ

Centrální park – potřeba větší vybavenosti a organizace

Park je velmi oblíbeným místem, které je hojně využíváno různými skupinami – běžci, cyklisty, bruslaři, pejskaři i rodinami s dětmi – což logicky vede k častým konfliktům. Někteří dotázaní srovnávají situaci s metropolemi jako Vídeň nebo Budapešť, kde jsou v některých parcích cesty rozděleny podle uživatelů a prostředí je díky tomu bezpečnější i přívětivější. Uvítali by tak cílené vytvoření tras pro „rychlejší a organizovanější“ a „pomalejší“ uživatele. Podle mnohých zde také chybí více stínu a herních prvků, jedním z nápadů byly např. houpačky pro více lidí.

Chybějící služby a obchody

Ačkoli byla vybavenost sídliště co do služeb a obchodů zmiňována jako jedno z největších pozitiv lokality, některých lidem na sídlišti přece jen chybí např. obchod s domácími potřebami nebo železářství. Lidé si také stěžovali na stereotypní nabídku obchodů – dominují vietnamské večerky, ale kvalitnější a rozmanitější nabídka chybí.

Vodní prvky a odpočinek

Lidé by ve veřejném prostoru sídliště ocenili menší vodní prvky, které by bylo možné aktivně využívat – fontánky, trysky či brouzdaliště.

Komunitní a sociální infrastruktura

Pro menší děti je poptávka po vnitřních herních prostorech, které zatím částečně supluje Komunitní centrum Matky Terezy. Pro mnohé dotázané byla tato možnost ale neznámá, pomohlo by tedy v prvním kroku zajistit alespoň lepší propagaci stávajícím možnostem. Vzhledem k rostoucímu průměrnému věku obyvatelstva pak oslovení poukazovali na potřebu vybudovat domov důchodců, případně v lokalitě zajistit jinou formu pečovatelských služeb pro nejstarší generaci.

PODNĚTY VEŘEJNOSTI - MÍSTA ZVLÁŠTNÍHO VÝZNAMU/S POTENCIÁLEM

Plácek u metra a Pavlač (viz Obrázek 13) – prostory exponované a hodně frekventované, částečně zastřešené

- potenciál vytvořit zde odpočinkovou a tvůrčí zónu možnou využít k různým komunitním i kulturním aktivitám
- blízkost balkonů na úrovni pavlače – pokud by se zde odehrávala nějaká umělecká intervence, lidé můžou na představení koukat přímo ze svých balkonů („Kultura až na balkón!“)
- Prostor frekventovaný především mezi 16:30 – 17:30, kdy se lidé vrací z práce

„Otíkova lávka“ – místo známé z filmu Vesničko má středisková

Studentská hospoda El Magico

Hostivařská přehrada – svah by mohl být využit jako hlediště s výhledem na stage a vodní hladinu

Místo před prodejnou Tesco – bývalá kašna a pergola (viz Obrázek 11)

- v místě zbývají pouze sloupky a místo fontány velké betonové koule

Pingpongové stoly a kaskádové schody (viz Obrázek 10) – velký potenciál pro uspořádání kulturní akce

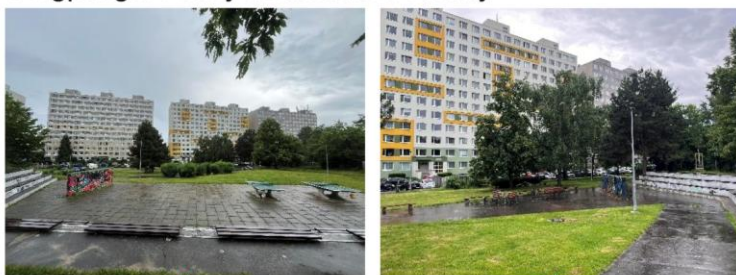
- přístupné a inkluzivní místo – pro člověka na vozíku (rampa) i člověka bez domova (ve veřejně přístupném prostoru) za předpokladu, že se o akci dozví

Autobusové zastávky (viz Obrázek 12) – koncentrují se zde děti a teenageři v čase po skončení školní výuky

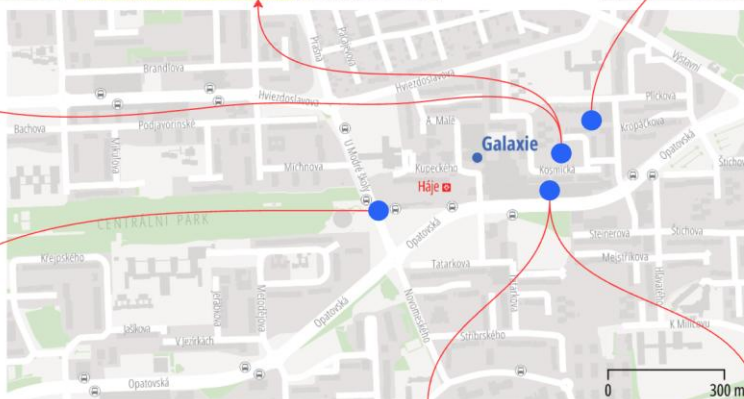
- vhodné místo na realizaci intervencí s tematikou vhodnou pro tuto cílovou skupinu (nutné realizovat v čase, než odjedou domů nebo na kroužky)

Obrázek 10

Pingpongové stoly a kaskádové schody

Obrázek 11
Bývalá kašna a pergola

Obrázek 12

Zastávka u centrálního parku (teens)

Obrázek 13
Pavlač

PODNĚTY VEŘEJNOSTI VE VZTAHU KE KULTUŘE NA HÁJÍCH A V BLÍZKÉM OKOLÍ

Komunitní centra

- Komunitní centrum Matky Terezy – akce pro děti a dospělé, komunitní akce, kroužky a kurzy, pozitivně hodnotili i farmářské trhy, které se u centra odehrávají
- Kavárna Mezi domy – funguje jako komunitní centrum s velkou zahradou, „příjemný prostor“ využívaný rodiči s dětmi i seniory
- Kostelna – komunitní centrum, které funguje pod Církví bratrskou v Modletické ulici, pracuje s lidmi se specifickými potřebami (např. lidé s ADHD)
- DDM – Dům dětí a mládeže

Akce komunitního charakteru

- Pout' na travnatém plácku naproti autobusovému nádraží nebo na ploše skateparku za Modrou školou
- Mikulášské, pohádkové lesy, sportovní dny, dětské dny, Noc kostelů
- Pálení čarodějnic u Hostivařské přehrady (*„U té vody to má úplně jinou atmosféru než třeba v Riegráčích, kde je to strašně komercializované.“* – muž, 45 let)
- Akce v domově pro seniory
- Dny Prahy 11

Kino

- Multikino v OC Westfield Chodov – řada lidí zmiňovala, že ho navštívili, pro mnohé je ale příliš velké, neosobní, drahé či „nekulturní“ (*„Prostředí bylo zničující, spousta halasu, rozlité coly, ...“* – žena, 70 let)

Hudba

- Zkušebny Jižák – pořádají se zde koncerty malých rockových kapel
- Festival Jižák live

Paměť místa – na která místa si lidé vzpomínají, ale už nefungují:

- Kulturní dům Opatov

Divadlo

- Na Jižním městě žádné není, funguje pouze ve formě hostujících souborů, převažují dětská představení

PONDĚTY OD PROVOZOVATELŮ GASTRO PODNIKŮ V OKOLÍ GALAXIE

Cukrárna Amarilis – jediná cukrárna na Hájích, nachází se naproti budově Galaxie. Jejími zákazníci jsou lidé důchodového věku (*„ti chodí vždycky, když dostanou důchod“*), „omladina, co se sem přistěhovala“, děti školního věku, které si sem skočí na nějakou sladkost po vyučování i rodiče s malými dětmi. V rámci roku závisí míra návštěvnosti na počasí, obecně lze říci, že lepší počasí přivádí i více návštěvníků. Cukrárna pamatuje i otevření bývalého multikina Galaxie – *„to k nám chodili lidé hodně, koupili si něco dobrého a šli do kina. To bylo super. Pak tam ale udělali zákaz, že se nesmí nosit cukrovinky odjinud, protože tam měli vlastní prodej. A tím to pro nás skončilo.“* (žena, 70 let, v provozovně cukrárny pracuje 30 let) Na provoz Kulturní stanice se těší, ale z předchozí zkušenosti očekávání velká nemají. *„Záleží, jestli tam budou mít taky nějaké své občerstvení.“*

Hájenka – hospoda v blízkosti vstupu do metra Háje, „infocentrum Jižního města“. Z projektu Kulturní stanice Galaxie mají v Hájence radost, slyšeli, že *„tam dočasně bude divadlo“*. Subjektivně si ale myslí, že nejsou podnik, do kterého by diváci a divačky Galaxie šli, a tak ani nepředpokládají,

že na jejich provoz bude mít projekt jakýkoli vliv. Silně volají po zlepšení prostoru náměstíčka před Hájenkou, které by podle nich fakticky pomohlo zvýšit počet návštěvníků – ačkoli sami přiznávají, že jejich „klientela“ je poměrně stálá.

Koulovna – velká restaurace v těsném sousedství Galaxie. Restaurace v místě funguje už 16 let. V zimě nabízí bowling, v létě zahrádku, takže provoz funguje dle provozovatelky, se kterou jsme vedli rozhovor, dobře po celý rok. Co se skladby zákazníků týče, na obědy chodí spíše starší lidé, na večere lidé v produktivním věku. Restaurace pořádá i oslavy narozenin pro děti a dospělé. Na Kulturní stanici se těší a mají velká očekávání, která vychází především ze zkušenosti s bývalým kinem Galaxie – „*když tady bylo kino, tak to pro nás bylo dobrý, lidi chodili na jídlo před filmem i po filmu*“ – a doufají, že jim projekt přinese podobnou zkušenost. Jedinou obavou pro ně je stávající stav okolí metra (holubi, nepořádek, rozkopané chodníky), který by mohl „*spoustu lidí, co půjdou do divadla, odradit*“.

Fu Man Lou – vietnamská restaurace přímo v budově Galaxie. Podobě jako Koulovna, i tato restaurace si od projektu slibuje potenciál většího množství zákazníků a na Kulturní stanici se velmi těší. Aktuálně se jim daří dobře, chodí k nim všechny věkové skupiny místních a „*lidé se k nám chovají dobře*“. Obavy žádné nemají.

Restaurace Stodola, stánek s rychlým občerstvením Doner Kebab a Minit stánek s pečivem přímo u vstupu do metra – ani jeden ze zastižených lidí (servírka, prodavačka, prodavač cizí národnosti) o plánovaném projektu nevěděli. Nikdo z nich na sídlišti nebydlí, všichni sem za práci dojíždí a očekávání od projektu nemají de facto žádná.

Restaurace Kupa – do této provozovny se nám bohužel nepodařilo dostat. Mají specifickou otvírací dobu a vstup působí hodně nepřístupně (skrže ubytovnu). Nedá se tedy příliš předpokládat, že by sem lidé navštěvující Galaxii spontánně zavítali. Variantou, jak sem návštěvníky nalákat, by mohlo být site-specific představení, které by se zde odehrávalo. Kupa je totiž podle některých oslovených „*symbol Jižního Města!*“ (muž, 42 let)